

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

KATJA TÄHKÄNEN

Toimintakykyarviolomakkeen kehittäminen toisen asteen kuraattorin työvälineeksi

KUNTOUTUKSEN OHJAUKSEN TUTKINTO-OHJELMA
2022

Tekijä(t) Tähkänen, Katja	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä Lokakuu 2022
	Sivumäärä 50	Julkaisun kieli suomi
Julkaisun nimi Toimintakykyarviolomakkeen kehittäminen toisen asteen kuraattorin työvälineeksi		
Tutkinto-ohjelma Kuntoutuksen ohjaus		
Tiivistelmä <p>Tämän opinnäytetyön taustalla ovat seuraavat yhteiskunnalliset muutokset: oppivelvollisuusiän korottaminen 1.8.2021 18 ikävuoteen sekä nuorten pääseminen Kelan ammatilliseen kuntoutukseen ilman lääkärinlausuntoa ja diagnoosia vuoden 2019 alusta lähtien. Oppivelvollisuuslain tarkoituksena on, että jokainen peruskoulun päättävä nuori suorittaa toisen asteen koulutuksen. Opilashuollon kuraattoripalveluilla edistetään opiskelijan toimintaedellytyksiä sekä tuetaan ja ohjataan opintoihin kiinnittymisessä ja niissä edistymistä. Kuraattorit ovat yksi nuorten kanssa työskentelevä ammattiryhmä, joka ohjaa nuoria Kelan ammatillisen kuntoutuksen palveluihin. Kuraattorin tulee nuoren toimintakykyä arvioidessaan miettiä onko nuoren toimintakyky heikentynyt ja onko ammatillinen kuntoutus nuorelle kyseisellä hetkellä oikea-aikaista.</p> <p>Kuntoutuksen ohjaaja AMK -opintoihini liittyvässä kuraattoriharjoittelussani ilmeni, ettei yhteistyökuntani toisen asteen kuraattoreilla ole nuoren toimintakyvyn arviointiin työvälinettä. Tässä opinnäytetyössä kehitettiin kyseisen kunnan toisen asteen kuraattoreiden työvälineeksi 16-18-vuotiaan opiskelijan kanssa käytävän keskustelun tueksi toimintakykyarviolomake. Opinnäytetyö on laadullinen kehittämistyö, jossa edetään prosessimaisesti vaihe vaiheelta edellisen vaiheen ohjatessa seuraavaa. Kehittämistyö sisältää sekä opinnäytetyön tekijän itsenäistä että kuraattoreita osallistavaa työtä. Toisen asteen kuraattoreiden ammattitaito ja kokemus opiskelijoiden opintoihin vaikuttavasta toimintakyvystä ohjaa kehittämistoimintaa. Opinnäytetyössä etsitään vastausta millainen toimintakykyarviolomake kehitetään 16-18-vuotiaan opiskelijan kanssa käytävän keskustelun tueksi.</p> <p>Yhteisessä ideariihessä päädyttiin kuraattoreiden kanssa kehittämään ICF-pohjainen toimintakykyarviolomake sen toimintakyvyn laajan kuvauksen; terveydentilan, yksilön ja ympäristön yhteisvaikutuksen perusteella. ICF on Maailman terveysjärjestö WHO:n hyväksymä toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden luokitus. Toimintakykyarviolomakkeeseen on sisällytetty kaikki kuraattoreiden ideariihessä esiin tulleet ICF-kuvaukskohteet. Kuhunkin kuvaukskohteeseen liittyy lomakkeella yksi kysymys ja kysymykset on luokiteltu ICF-luokituksen otsikoiden mukaisesti. Lomake on kuraattoreiden toiveiden mukaisesti tarkoitettu käytettäväksi opiskelijan kanssa käytävien keskusteluiden tukena. Lomakkeen kysymykset ovat viitteellisiä ja antavat rungon keskustelulle. Lomakkeen lopussa on yhteenveto opiskelijan toimintakyvystä, johon kuraattori voi yhdessä opiskelijan kanssa kirjata toimintakykyä edistävät ja estävät asiat sekä tavoitteet toimintakyvyn edistämiseen.</p>		
Avainsanat toimintakyky, ICF, opiskelijahuolto, kuraattorit, toisen asteen koulutus, kuntoutusohjaajat, kuntoutus		

Tekijä(t) Tähkänen, Katja	Julkaisun laji Thesis, AMK	Päivämäärä October 2022
	Sivumäärä 50	Julkaisun kieli Finnish
Julkaisun nimi Development of the functioning assessment form as a work tool for the secondary education social worker		
Tutkinto-ohjelma Rehabilitation counselling		
<p>Tiivistelmä</p> <p>The background of this thesis is the following societal changes: raising the compulsory education age to 18 on 1 August 2021 and young people being able to enter Kela's vocational rehabilitation without a doctor's report and diagnosis from the beginning of 2019. The purpose of the Compulsory Education Act is that every young person who finishes primary school completes secondary education. School social worker services promote the student's operating conditions and support and guide them in sticking to their studies and making progress in them. School social workers are a professional group that works with young people and directs young people to Kela's vocational rehabilitation services. When assessing the young person's functional capacity, the school social worker must consider whether the young person's functional capacity has weakened and whether vocational rehabilitation is timely for the young person at that moment.</p> <p>Rehabilitation counsellor AMK in my school social worker internship related to my studies, it became apparent that the secondary education social workers in my cooperation municipality do not have a working tool for assessing a young person's ability to function. In this thesis, a performance assessment form was developed as a tool for the secondary education social workers of the municipality in question to support the discussion with a 16-18-year old student. Thesis is a qualitative development work in which you proceed step by step in a process-like manner, with the previous step guiding the next. The development work includes both independent work of the author of the thesis and work involving the school social workers. The professionalism and experience of the secondary education social workers' ability to influence the students' studies guides the development activities. In the thesis, an answer is sought, what kind of functioning assessment form is developed to support a conversation with a 16-18-year old student.</p> <p>In the development work, together with the school social workers, it was decided to develop an ICF-based functional capacity assessment form with a broad description of functional capacity; based on the combined effect of the state of health, the individual and the environment. ICF is a classification of functional capacity, functional limitations and health approved by the World Health Organization. Form includes all the ICF description items that came up in the school social worker's brainstorming. Each item of description is accompanied by one question on the form and the questions are classified according to the headings of the ICF classification. The questions on the form are indicative and provide a framework for the discussion. At the end of the form, there is a summary of the student's ability to function, which can be used to record things that promote and hinder the ability to function, as well as the goals for promoting the ability to function.</p>		
<p>Avainsanat</p> <p>functional capacity, International Classification of Functioning, Disability and Health, student welfare, school social workers, secondary education, rehabilitation counsellors, rehabilitation</p>		

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TARKOITUS	7
3 OPINNÄYTETYÖN KESKEISET KÄSITTEET JA ILMIÖT	8
3.1 Toisen asteen koulutus	8
3.2 Opiskeluhoito	8
3.3 Kuraattoripalvelut	10
3.4 Toimintakyky	11
3.4.1 Toimintakyvyn ulottuvuudet	12
3.4.2 ICF-toimintakykyluokitus.....	13
4 NUOREN TOIMINTAKYVYN ARVIOINTI -SUOSITUKSIA JA MITTAREITA	16
4.1 Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen suositustyöryhmän suositus NEET- nuoren toimintakyvyn arvioimiseksi	16
4.2 KOMO- oppimisen ja mielenterveyden kartoittava seulontamenetelmä	18
4.3 POINT- psykososiaalisen hyvinvoinnin kysely	19
5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	20
5.1 Opinnäytetyön vaiheet ja tulosten analysointi	21
5.2 Opinnäytetyön julkisuus ja aineiston hallinta	26
6 OPINNÄYTETYÖN TULOKSET	27
7 YHTEENVETO JA POHDINTA	32
7.1 Ajatuksia kehittämistyön eri vaiheista	34
7.2 Kuraattori yhdessä opiskeluhoitoon kanssa toimintakyvyn arvioijana.....	36
7.3 Rakenteinen kirjaaminen mahdollistaa eri ammattiryhmien yhteistyön kehittämisen ja kirjauksien yhtenäistymisen.....	38

LÄHTEET

KUVAT, KUVIOT JA TAULUKOT

LIITTEET

liite 1. ICF-kuvauskohteita ja kuraattoreiden ideoimia kysymyksiä

liite 2. Toimintakykyarviolomake, kehittämisversio

liite 3. Valmis toimintakykyarviolomake

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni liittyy keskeisesti ajankohtaiseen yhteiskunnalliseen keskusteluun peruskoulun jälkeisestä kouluttamattomuudesta ja siihen liittyvästä yhteiskunnallisesta syrjäytymisriskistä. Uudessa Oppivelvollisuuslaissa 1214/2020, 2 §, joka tuli voimaan 1.8.2021 oppivelvollisuusiä korotettiin 18 ikävuoteen. Lain 1 §:ssä sanotaan oppivelvollisuuden tavoitteena olevan turvata kaikille elämässä ja yhteiskunnassa tarpeellinen perusosaaminen ja sivistys sekä edistää yhdenvertaisia mahdollisuuksia kehittää itseään kykyjensä ja tarpeidensa mukaan. Lain tavoitteena on, että jokainen peruskoulun päättävä nuori suorittaa toisen asteen koulutuksen. Oppivelvollisuus päättyy, kun oppivelvollinen täyttää 18 tai kun oppivelvollinen on tätä ennen hyväksytysti suorittanut ylioppilastutkinnon tai ammatillisen koulutuksen. (Oppivelvollisuuslaki 1214/2020, 2 §; Suomen eduskunnan www-sivut 2021.)

Opetusalan ammattijärjestö OAJ on myös korostanut toisen asteen koulutuksen merkitystä, joka rakentaa pohjan jatko-opinnoille, pidentää työuria ja ennaltaehkäisee työttömyyttä ja syrjäytymistä (Opetusalan ammattijärjestön www-sivut 2021).

Vuoden 2019 alusta lähtien nuoret, joiden toimintakyky on olennaisesti heikentynyt ovat päässeet ammatilliseen kuntoutukseen ilman lääkärinlausuntoa ja diagnoosia. Nuorten kanssa työskentelevät tahot, kuten oppilashuollon kuraattorit ohjaavat heitä Kansaneläkelaitoksen, Kelan ammatillisen kuntoutuksen palveluihin. Kuraattoreiden tulee nuoren toimintakykyä arvioidessaan etsiä vastauksia kysymyksiin onko nuoren toimintakyky heikentynyt ja onko ammatillinen kuntoutus nuorelle tällä hetkellä oikea-aikaista. (Jokinen ym. 2018, 4-7.) Tässä opinnäytetyössäni käytän Kansaneläkelaitoksesta lyhennettä Kela.

Keväällä 2021 suoritin kuntoutuksen ohjaaja AMK -opintoihini liittyvän työharjoittelun tutustuen erään kunnan toisen asteen kuraattoreiden työhön. Kuraattoreiden kanssa käymieni keskusteluiden ja havaintojeni perusteella huomasin opiskelijoiden kokonaisvaltaisen toimintakyvyn vaikuttavan heidän opintojensa etenemiseen ja jatkumiseen.

Toisen asteen kuraattorit kertoivat, että heillä ei ole käytössä opiskelijoiden kanssa käytävän keskustelun tukena lomaketta toimintakyvyn arvioimiseksi. Opiskelijan toimintakyvyn arvioiminen mahdollistaa opiskelijan ja hänen elämäntilanteensa vahvuuksien ja tuen tarpeiden havaitsemisen ja siten opiskelijan tilanteen tukemisen. Kyseisillä kuraattoreilla on käytössä aloittavien opiskelijoiden kanssa alkuhaastattelulomake. Alkuhaastatteluiden perusteella kuraattoreilla on mahdollisuus löytää opiskelijat, jotka ovat todennäköisesti tuen tarpeessa. Näiden opiskelijoiden kanssa jatkotyökentelyyn kuraattorit toivoivat työvälineeksi toimintakyvyn arviointilomaketta. Toimintakyvyn arviointilomakkeen kehittäminen opinnäytetyönäni ilmeni näin ollen tarpeelliseksi kuraattorin työvälineeksi. Kehittämistyöni kohdennetaan kyseisen kunnan toisen asteen kuraattoreiden työvälineeksi.

Opinnäytetyössäni toimintakyky on määritelty sekä toimintakyvyn ulottuvuuksien että ICF-toimintakykyluokituksen mukaisesti. Terveys- ja hyvinvoinninlaitos, THL määrittää toimintakyvyn sen eri ulottuvuuksien: fyysisen, psyykkisen, kognitiivisen ja sosiaalisen toimintakyvyn mukaisesti. Maailman terveysjärjestö, WHO on hyväksynyt ICF-toimintakykyluokituksen (International Classification of functioning, disability and health) toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainväliseksi luokitukseksi. Toimintakyky ja toimintarajoitteet kuvataan ICF-toimintakykyluokituksessa moniulotteiseksi, vuorovaikutukselliseksi ja dynaamiseksi tilaksi, joka koostuu terveydentilan sekä yksilön ja ympäristötekijöiden yhteisvaikutuksesta. (Terveys- ja hyvinvoinninlaitoksen, THL:n [www-sivut](http://www.thl.fi) 2021.) Käytän opinnäytetyössäni Terveys- ja hyvinvoinninlaitoksesta lyhennettä THL, Maailman terveysjärjestöstä lyhennettä WHO ja ICF-toimintakykyluokituksesta lyhennettä ICF.

2 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TARKOITUS

Opinnäytetyöni tavoitteena on kehittää erään kunnan toisen asteen kuraattoreiden työvälineeksi 16-18-vuotiaan opiskelijan kanssa käytävän keskustelun tueksi toimintakykyarviolomake. Toimintakykyarviolomakkeen kehittämisessä huomioidaan sen käytökelpoisuus ja soveltuvuus nimenomaan kuraattorin yksilöllisen opiskeluhuollon työhön kyseisen kunnan toiselle asteelle. Menetelmää ei kehitetä opetushenkilöstölle henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevaa suunnitelmaa HOJKS:a ja henkilökoh-
taisen osaamisen kehittämissuunnitelmaa HOKS:a varten, vaikka sitä voidaan käyttää opiskelijan luvalla moniammatillisessa yhteistyössä.

Opinnäytetyöni tarkoituksena on mahdollistaa opiskelijan toimintakyvyn arvioiminen. Toimintakyvyn arviointi mahdollistaa opiskelijan ja hänen elämäntilanteensa vah-
vuuksien ja tuen tarpeiden havaitsemisen. Näin opiskelijan tilannetta on mahdollista tukea ja edesauttaa hänen opintojensa edistymistä ja toisen asteen tutkinnon suoritta-
mista.

3 OPINNÄYTETYÖN KESKEISET KÄSITTEET JA ILMIÖT

3.1 Toisen asteen koulutus

Toisen asteen koulutuksella tarkoitetaan peruskoulun jälkeisiä opintoja joko lukiossa tai ammatillisessa oppilaitoksessa. Lukiossa opiskelu on yleissivistävää eikä se anna ammatillista pätevyyttä. Koulutuksen päätteeksi suoritetaan valtakunnallinen ylioppilastutkinto ja sen suorittaneet voivat hakea jatko-opiskelemaan yliopistoon, ammattikorkeakouluun tai lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukion oppimäärä kestää yleensä kolme vuotta. (Opetusalan ammattijärjestön [www-sivut 2021](#); Opetus- ja kulttuuriministeriön [www-sivut 2021](#).)

Ammatillinen perustutkinto antaa alalla vaadittavat perustaidot. Se on 180 osaamispisteen kokonaisuus, joka sisältää ammatillisia tutkinnon osia 145 osaamispistettä ja yhteisiä tutkinnon osia 35 osaamispistettä. Se sisältää työpaikalla oppimista sekä itsestä tiedonhankintaa ja harjaantumista itsenäiseen ammatin harjoittamiseen. Ammatillisessa koulutuksessa laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma, jossa sovitaan opintojen sisällöstä, aikataulu ja opiskelutavat. Ammatillista koulutusta voidaan järjestää työpaikoilla oppisopimuskoulutuksella ja eri tavoin hankittua osaamista tunnistetaan mahdollisuuksien mukaan osaksi opintoja. Ammatillisesta koulutuksesta voi valmistua yli sataan eri ammattiin. Ammatillisen perustutkinnon jälkeen ammatillista osaamista voi kehittää suorittamalla erikoisammattitutkinnon. Ammatillisen perustutkinnon suorittaneilla on kelpoisuus hakea jatko-opintoihin ammattikorkeakouluun tai yliopistoon. (Opetusalan ammattijärjestön [www-sivut 2021](#); Opetus- ja kulttuuriministeriön [www-sivut 2021](#).)

3.2 Opiskeluhoolto

”Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 1287/2013 tarkoituksena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä osallisuutta ja ehkäistä ongelmien syntymistä; edistää oppilaitosyhteisön ja opiskeluympäristön hyvinvointia, terveellisyyttä ja turvallisuutta, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä; turvata varhainen tuki sitä tarvitseville; turvata opiskelijoiden

tarvitsemien opiskeluhoitopalvelujen yhdenvertainen saatavuus ja laatu sekä vahvistaa opiskeluhoillon toteuttamista ja johtamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä.” (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 2 §.)

Opiskeluhoito on opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä. Sitä toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon siten kuin oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa säädetään. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3 §.)

Opiskeluhoillon kokonaisuuteen sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoito sekä opiskeluhoillon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut. Sitä toteutetaan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. (L 1287/2013, 3 §.)

Kunnan perusterveydenhuollon on järjestettävä opiskeluterveydenhuollon palvelut alueellaan sijaitsevien lukioiden ja ammatillista koulutusta antavien oppilaitosten opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta (Terveystoimilaki. 1326/2010, 17 §). Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä säädetty laki 612/2021 astuu voimaan 1.päivänä tammikuuta 2023 ja kyseisen lain mukainen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille (Laki sosiaali- ja terveydenhuollosta ja pelastustoimesta koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta 616/2021, 1§, 4§).

Yhteisöllisellä opiskeluhoitolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Kaikki opiskeluhoillon ammattilaiset toteuttavat yhteisöllistä opiskeluhoitoa. Yksilökohtaisella opiskeluhoitolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja; opiskeluhoillon psykologi- ja kuraattoripalveluja; monialaista yksilökohtaista

opiskeluhoitoa; ja kyseisen lain 10 §:ssä tarkoitettuja koulutuksen järjestäjän järjestämiä sosiaali- ja terveystalvuuja. (L 1287/2013, 4-5 §.)

3.3 Kuraattoripalvelut

Kuraattoripalveluilla tarkoitetaan opiskeluhoillon kuraattorin antamaa opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla edistetään koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa; tuetaan opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia (L 1287/2013, § 7).

Opiskelijalla on oikeus henkilökohtaiseen keskusteluun opiskeluhoillon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa keskustelu on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä. Mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä myös opiskelijan huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella, jollei kyseessä ole yhteydenottajan neuvonta ja ohjaus tai jos keskustelun järjestäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta. Psykologin tai kuraattorin arvion perusteella opiskelijalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus hänen opiskeluunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Tarvittaessa opiskelija on ohjattava muihin opiskeluhoillon palveluihin tai muuhun erityisen tuen tarvitsemaan palveluun. (L 1287/2013, § 15.)

Jos oppilaitoksen tai opiskeluhoillon työntekijä tai muu ammatillisessa tehtävässä toimiva arvioi tai saa tehtävässään tietää opiskelijan opiskeluvaikeuksien, sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien tuen tarpeesta, on hänen viipymättä otettava yhteyttä opiskeluhoillon psykologiin tai kuraattoriin salassapitosäännösten estämättä. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä opiskelijan kanssa yhdessä, on hänelle annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä. Opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on myös annettava tieto yhteydenotosta, jollei tässä tai muussa laissa toisin säädetä. (L 1287/2013, § 16.)

Kuraattorin ammatillisen toiminnan päämääränä sosiaalihuillon ammattihenkilönä on sosiaalisen toimintakyvyn, yhdenvertaisuuden ja osallisuuden edistäminen sekä

syRJäytymisen ehkäiseminen ja hyvinvoinnin lisääminen (Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 817/2015, 4 §).

Kuraattorin tekemä koulun sosiaalityö määritellään psykososiaaliseksi toiminnaksi, joka sisältää sekä sosiaaliset että psyykkiset kysymykset. Keskeistä työssä on yksilön ja yhteisön vuorovaikutus. Kuraattori osallistuu opiskelijan ongelmallisen tilanteen selvittelyyn. Opiskelijaa tuetaan ratkaisukeskeisesti ja hänen toimintaedellytyksiään pyritään parantamaan. (Wallin 2011, 91-92.)

Sosiaalipedagogisella työotteella kuraattori kohtaa oppilaan dialogisesti ja pyrkii tukemaan hänen persoonallista ja sosiaalista kasvuaan. Kuraattori auttaa opiskelijaa reflektoimaan elämäntilannettaan ja tulevaisuuttaan. Dialoginen kohtaaminen auttaa opiskelijaa tiedostamaan omia toiveitaan ja tarpeitaan. Opiskelija ja kuraattori miettivät yhdessä opiskelijan muutostarpeita. Sosiaalipedagogisesti ajateltuna muutos kohdistuu opiskelijan lisäksi myös kouluun ja hänen ympäristöönsä. Varhaisen tuen järjestämisessä painotetaan opiskelijan omaa asiantuntijuutta. (Nivala & Ryyänen 2019, 279-281.)

Sosiaalipedagoginen ajattelu ohjaa kuraattoria toimimaan myös yhteisöllisesti. Kuraattori tukee opiskelijoita heidän vertaissuhteidensa muodostamisessa ja auttaa niihin liittyvissä ongelmissa. Kuraattori työskentelee myös kiusaamisen ja päihteiden käytön ennaltaehkäisyn parissa. Kuraattorin toimiessa opiskelijan eri yhteistyötahojen, kuten perheiden ja muiden hänen parissaan toimijoiden kanssa on tavoitteena vahvistaa opiskelijaa tukevia yhteisöjä ja tukea niiden kokonaisvaltaista kasvua. (Nivala & Ryyänen 2019, 282.)

3.4 Toimintakyky

Toimintakyvyllä tarkoitetaan fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia edellytyksiä selviytyä ihmiselle itselleen merkityksellisistä ja välttämättömistä jokapäiväisen elämän toiminnoista; työstä, opiskelusta, vapaa-ajasta ja harrastuksista, itsestä ja toisista huolehtimisesta ympäristössä, jossa hän elää. Toimintakyky on riippuvainen ympäristön myönteisistä tai kielteisistä vaikutuksista. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen, THL:n www-sivut 2021.)

Toimintakyvyn käsite on moniulotteinen ja se voidaan jäsentää lukuisilla eri tavoilla. Käytetyn tapaa jäsentää toimintakyky on jakaa se fyysiseen, psyykkiseen, sosiaaliseen ja kognitiiviseen osa-alueeseen. Kognitiivinen osa-alue voidaan lukea kuuluvaksi myös psyykkiseen toimintakykyyn. Ympäristön tarjoamilla mahdollisuuksilla ja asenteilla on myös vaikutusta ihmisen toimintakykyyn. Kyseisillä tekijöillä voidaan joko tukea tai heikentää toimintakykyä. (Saarenketo 2016, 4; THL:n www-sivut 2021.)

Toimintakykyä voidaan tukea ja arjessa selviytymistä parantaa asuin- ja elinympäristöön liittyvillä tekijöillä, muiden ihmisten tuella ja erilaisilla palveluilla. Toimintakykyä kuvataan tasapainotilana kykyjen, elin- ja toimintaympäristön sekä omien tavoitteiden välillä. Toimintakykyä voidaan kuvata kansainvälisen ICF-luokituksen, International Classification of Functioning, Disability and Health, avulla sekä toimintakyvyn ulottuvuuksilla. (THL:n www-sivut 2021.)

3.4.1 Toimintakyvyn ulottuvuudet

Toimintakyvyn ulottuvuudet liittyvät toisiinsa, ympäristön vaatimuksiin ja edellytyksiin sekä yksilön terveyteen ja muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Toimintakyvyn ulottuvuudet ovat fyysinen toimintakyky, psyykkinen toimintakyky, sosiaalinen toimintakyky ja kognitiivinen toimintakyky. Hyvä fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen toimintakyky ja tukeva ympäristö auttavat ihmistä voimaan hyvin, löytämään paikkansa yhteiskunnassa, jaksamaan työssä sekä selviytymään itsenäisesti arjesta. (THL:n www-sivut 2021.)

Fyysisellä toimintakyvyllä tarkoitetaan fyysisiä edellytyksiä selviytyä ihmiselle itselleen tärkeistä arjen tehtävistä. Fyysisen toimintakyvyn kannalta tärkeitä ominaisuuksia ovat esimerkiksi lihasvoima- ja kestävyys, kestävyyskunto, nivelten liikkuvuus, kehon asennon ja liikkeiden hallinta sekä näitä koordinoiva keskushermoston toiminta. Fyysinen toimintakyky näyttäytyy kykynä liikkua ja liikuttaa itseään. Myös aistitoiminnot kuten näkö ja kuulo kuuluvat fyysiseen toimintakykyyn. (THL:n www-sivut 2021.)

Psyykkisellä toimintakyvyllä tarkoitetaan voimavaroja, joiden avulla ihminen kykenee selviytymään arjen haasteista ja kriisitilanteista. Psyykkinen toimintakyky liittyy

elämänhallintaan, mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin. Siihen liittyy tuntemiseen ja ajatteluun liittyviä toimintoja, kuten kykyä vastaanottaa ja käsitellä tietoa, kykyä tuntea, kykyä kokea ja muodostaa käsityksiä omasta itsestä ja ympäröivästä maailmasta sekä kykyä suunnitella elämäänsä ja tehdä sitä koskevia ratkaisuja ja valintoja. Psyykkiseen toimintakykyyn kuuluu persoonallisuus ja selviytyminen sosiaalisen ympäristön haasteista. Kyky harkittuihin päätöksiin ja realistisen luottavainen suhtautuminen tulevaisuuteen ja ympäröivään maailmaan ovat myös osa hyvää psyykkistä toimintakykyä. (THL:n www-sivut 2021.)

Sosiaalinen toimintakyky muodostuu yksilön, sosiaalisen verkoston, ympäristön, yhteisön ja yhteiskunnan välisissä dynaamisissa vuorovaikutussuhteissa. Sosiaalinen toimintakyky ilmenee vuorovaikutustilanteissa, sosiaalisena aktiivisuutena ja osallisuuden kokemuksina. Siihen sisältyy ulottuvuudet ihminen vuorovaikutussuhteissaan sekä ihminen aktiivisena toimijana, osallistujana yhteisöissä ja yhteiskunnassa. (THL:n www-sivut 2021.) Sosiaalista toimintakykyä ei voida tarkastella irrallaan siitä sosiaalisesta ympäristöstä, jossa toiminta tapahtuu (Härkäpää & Järvikoski 2011, 92). Toimintakykyisyys ei ole yksilön ominaisuus tai kompetenssi. Sosiaalisella toimintakyvyllä tarkoitetaan henkilön kykyä suoriutua erilaisista sosiaalisista tilanteista tyydyttääkseen tarpeensa ja oikeutta saavuttaa mahdollisimman antoisa yhteiskuntaan osallistuminen. (Kannasoja 2018, 45, 47- 48.)

Kognitiivinen toimintakyky käsittää tiedonkäsittelyn eri osa-alueiden yhteistoiminnan, joka mahdollistaa arjessa suoriutumisen. Näitä toimintoja ovat tiedon vastaanottamiseen, käsittelyyn, säilyttämiseen ja käyttöön liittyvät toiminnot. Kognitiivisiin toimintoihin voidaan lukea muisti, oppiminen, keskittyminen, tarkkaavaisuus, hahmottaminen, orientaatio, tietojen käsittely, ongelmien ratkaisu, toiminnanohjaus ja kielellinen toiminta. (THL:n www-sivut 2021.)

3.4.2 ICF-toimintakykyluokitus

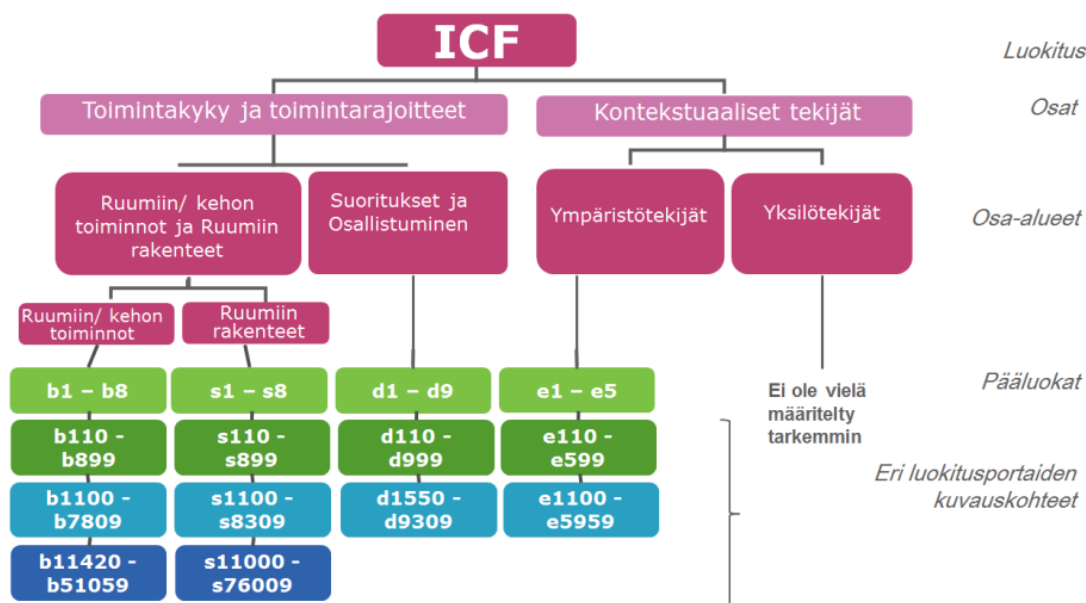
ICF, International Classification of functioning, disability and health on WHO:n hyväksymä toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus. ICF kuuluu WHO:n luokitusperheeseen sairauksia ja terveydentiloja luokittelevan ICD-tautiluokituksen rinnalla. ICF kuvaa miten sairauden ja vamman vaikutukset

näkyvät yksilön elämässä. ICF kuvaa toimintakykyä ja toimintarajoitteita moniulotteiseksi, vuorovaikutukselliseksi ja dynaamiseksi tilaksi, joka koostuu terveydentilan sekä yksilön ja ympäristötekijöiden yhteisvaikutuksesta. ICF-luokituksen avulla saadaan luotua yksilön toimintakyvystä mahdollisimman laaja kuvaus; mitkä toimintakyvyssä aiheuttavat muutoksia ja miten eri tekijät ovat vuorovaikutuksessa keskenään. ICF-luokitus avaa toimintakyvyn käsitteen laajasti, yhdenmukaistaa ammattiryhmien kieltä, tarjoaa tieteellisen perustan toiminnallisen terveydentilan ymmärtämiselle ja tutkimiselle sekä mahdollistaa tietojen vertailun toimintakyvyn rakenteisessa kuvaamisessa ja sähköisissä tietojärjestelmissä. (Saarenketo 2016, 6-10; THL:n [www-sivut](http://www.thl.fi) 2021.)

Toimintakyky on ICF:n mukaan biopsykososiaalista. ICF:n mukaan toimintarajoitteet ovat epäsuhteessa yksilön terveyden ja elämäntilanteen vaatimusten välillä. Tämän vähentämiseksi tulee huomioida ympäristö- ja yksilötekijöiden vaikutus. Tällaisia ovat esimerkiksi tuki ja palvelut, apuvälineet, asuminen, työpaikka, harrastukset, motivaatio ja uskonto. (THL:n [www-sivut](http://www.thl.fi) 2021.)

Kuvio 1. ICF-luokituksen hierarkkinen rakenne ja koodit on nähtävissä miten ICF:n viitekehys ja yhteydet rakentuvat. ICF koostuu toimintakyvystä ja toimintarajoitteista sekä kontekstuaalisista osa-alueista. Toimintakyky ja toimintarajoitteet sisältävät: ruumiin/kehon toiminnot -, ruumiin rakenteet - ja suoritukset ja osallistuminen -osa-alueet. Kontekstuaaliset osa-alueet koostuvat ympäristö- ja yksilötekijöistä. Toimintakyky määräytyy ICF:n mukaan sekä terveydentilan että kontekstuaalisten tekijöiden yhteisvaikutuksesta. Kontekstuaaliset tekijät vaikuttavat henkilön toimintakykyyn positiivisesti tai negatiivisesti. (Saarenketo 2016, 6-9; THL:n [www-sivut](http://www.thl.fi) 2021.)

ICF-luokituksen hierarkkinen rakenne ja koodit

Kuvio 1.” ICF-luokituksen hierarkkinen rakenne ja koodit” (THL:n www-sivut 2021).

ICF-luokituksen yksittäinen kuvauskohde sisältää osa-alueen kirjaimen ja tämän perässä numerokoodin. Koodattu nimike koostuu pääluokan numerosta, luokitusportaasta ja kuvauskohdetunnuksista. ICF-luokitus on tehty porrastetusti ja kolmi- ja neliporraisessa luokituksessa kuvauskohteet sisältävät tarkempia ja yksityiskohtaisempia kuvauksia. ICF-luokituksessa tarkenteita käytetään toimintakyvyn tarkkaan ilmaisuun kuvaamaan ongelman tasoa. (Saarenketo 2016, 9-10; THL:n www-sivut 2021.)

4 NUOREN TOIMINTAKYVYN ARVIOINTI -SUOSITUKSIA JA MITTAREITA

Terveysten- ja hyvinvoinninlaitos, THL antoi vuonna 2018 suosituksen NEET-nuoren toimintakyvyn arvioimisesta. Kuntoutussäätiössä kehitettiin vuosina 2014-2017 oppimisen ja mielenterveyden kartoittava seulontamenetelmä KOMO sekä vuosina 2016-2018 psykososiaalisen hyvinvoinnin kysely POINT.

Toisen asteen opiskeluhuollon kuraattori toimii monenlaisten nuorten kanssa, joiden toimintakyky voi olla alentunut tai rajoittunut. Nuorella voi olla haasteita yhdellä tai useammalla elämän osa-alueella. Kuraattori tukee nuoren osallisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä. Vaikka kuraattori ei työskentele NEET-nuorten kanssa, voi oppilaitoksessa opiskelevilla nuorilla olla samankaltaisia haasteita kuin NEET-nuorilla.

NEET-nuorella (Not in Employment, Education or Training) tarkoitetaan nuorta, joka ei ole työelämässä, koulutuksessa, valmennuksessa tai suorittamassa asevelvollisuutta. Heillä on hyvin heterogeeniset yksilölliset ominaisuudet ja eritasoinen toimintakyky. Heillä voi olla fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia haasteita, jotka ovat hetkellisiä, lyhyt- tai pitkäaikaisia, mutta usein myös vaikeasti kasautuneita. NEET-nuorilla on havaittu elämänhallinnan puutteita, vähän sosiaalisia suhteita ja hankaluuksia sosiaalisissa tilanteissa, vähän perhe- ja läheissuhteita sekä merkittäviä taloudellisia ongelmia. Usein nuorella on monenlaisia hankaluuksia elämässään, jolloin niiden yhteisvaikutus on huomattava ja nuoren toimintakyky on heikentynyt. (Jokinen ym. 2018, 7-9, 11.)

4.1 Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen suositustyöryhmän suositus NEET-nuoren toimintakyvyn arvioimiseksi

Kelassa käynnistettiin vuonna 2018 ammatillisen kuntoutuksen lainvalmistelun tueksi NEET-nuorten kuntoutuksen kehittämisprojekti. Tavoitteena oli, että vuoden 2019 alusta lähtien nuoret, joiden toimintakyky on olennaisesti heikentynyt pääsevät ammatilliseen kuntoutukseen ilman lääkärinlausuntoa ja diagnoosia. Nuoria tulevat ohjaamaan Kelan ammatillisen kuntoutuksen palveluihin heidän kanssaan työskentelevät, kuten sosiaalitoimi, TE-palvelut, Ohjaamot, Etsivä nuorisotyö, oppilashuollon

kuraattorit ja psykologit, nuorten työpajat ja TYP, Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen THL:n koordinoima työryhmä valmisti suositusta, jonka tarkoituksena oli toimia apuna nuoren toimintakyvyn arvioinnissa ja kuntoutukseen ohjaamisessa. Kentällä työskentelevien ammattilaisten tulee NEET-nuoren toimintakykyä arvioidessaan etsiä vastauksia kysymyksiin onko nuoren toimintakyky heikentynyt ja onko ammatillinen kuntoutus nuorelle tällä hetkellä oikea-aikaista. (Jokinen ym. 2018, 4-7.)

THL:n koordinoima työryhmä ei ehdottanut yhtä ratkaisua toimintakyvyn arviointiin, sillä sellaista ei todennäköisesti ole. Suositustyöryhmä ei myöskään kehittänyt uutta arviointivälinettä, vaan arvioi viisi jo olemassa olevaa nuorilla käytettyä toimintakyvyn arviointivälinettä. Arviointivälineet arvioitiin asiantuntijakuulemisten, kyselyn, tutkimusten ja sisäisen asiantuntemuksen perusteella. Toimintakyvyn arviointivälineet olivat 3X10D, Elämäntilanteen selvittämisen ympyrä ESY, Kykyviisari, OnnenApila ja Tilannekompassi. (Jokinen ym. 2018, 20.)

Arviointivälineitä tarkasteltiin 1. kansallisesti käytettävien mittareiden kriteereiden täyttymisen: kansallinen käyttö lupa, maksuttomuus, todennetut mittaussominaisuudet, vähäinen asiakaskuormitus, kieli, käytettävyys ja saatavilla oleva tieto sekä 2. välineiden sisällön tunnistamisen ja niiden yhdenmukaisuuden vertailun osalta. Arviointivälineiden osa-alueita ja niiden sisältämiä väittämiä tarkasteltiin ICF-luokituksen avulla. Väittämistä tunnistettiin merkityksellinen käsite, joka sillattiin ICF-luokituksen koodeihin. Näin eri arviointivälineiden sisältöjä voitiin tunnistaa ja vertailla. (Jokinen ym. 2018, 20-22.)

Arviointivälineiden sisältöalueet olivat erilaisia eikä mikään niistä kattanut täysin NEET-nuorten ongelmien kirjoa ja niitä oli tutkittu hyvin vähän tai ei lainkaan. Ne olivat yleisluontoisia ja niissä oli mainittu keskeiset NEET-nuoren haasteelliset elämän osa-alueet. NEET-nuoren toimintakykyä ja koko elämäntilannetta on mahdotonta tarkasti mitata millään näillä yksittäisillä arviointivälineillä. Niiden avulla voi olla mahdollista tunnistaa yleisellä tasolla nuoren vaikeudet, mutta ongelmien tarkempi kuvaaminen vaatii nuoren havainnointia ja keskustelua hänen kanssaan. Suositustyöryhmä kehottaa käyttämään mainittuja arviointivälineitä apuna asioiden tarkemmalle selvittämiseksi ja puheeksi ottamiselle. Toimintakyvyn arvioiminen sopii kaikille

nuorille mahdollisten piilossa olevien palvelutarpeiden tunnistamiseksi, vaikka tarkoitus ei olisikaan ohjautua ammatilliseen kuntoutukseen. Vaikka näistä arviointivälineistä ei löydy täydellistä arviointivälinettä, työryhmä ei suositellut oman arviointivälineen kehittämistä. Arviointivälineen käytön tulee suositusryhmän mukaan olla harvittua organisaation asiakasprosessissa ja sillä on vahvistettava asiakkaan omia vahvuuksia ja osallisuutta. (Jokinen ym. 2018, 22-27.)

4.2 KOMO- oppimisen ja mielenterveyden kartoittava seulontamenetelmä

KOMO-kysely on kehitetty Kuntoutussäätiössä NUTTU, Nuoret tuella työelämään -hankkeessa vuosina 2014-2017. Kysely on tarkoitettu ammattilaisten käyttöön nuorten aikuisten oppimisvaikeuksien ja mielenterveysongelmien tunnistamisen ja puheeksi oton tueksi. Kyselyn avulla voidaan tunnistaa henkilöt, joiden oppimisvaikeudet ovat voineet aiemmin jäädä tunnistamatta. Kyselyssä henkilö arvioi sekä oppimisen että mielenterveyden ongelmia 38 väittämän avulla. Kyselyn täyttämiseen menee noin 5–10 minuuttia. Tulokset ovat suuntaa antavia, eikä niiden perusteella voi tehdä johtopäätöksiä kognitiivisen erityisvaikeuden tai psyykkisen häiriön esiintymisestä. Korkeaa pistemäärää voi selittää esimerkiksi kuormittava elämäntilanne tai opiskelustressi. Toisaalta oppimisvaikeuden tai mielenterveyden ongelmaa ei voi kyselyn perusteella sulkea pois, vaikka kyselyssä ei tulisi niihin viittaavia pistemääriä. (Kuntoutussäätiön www-sivut 2022.)

KOMO-kyselyä tarkasteltiin psykometristen ominaisuuksien, validiteetin ja reliabiliteetin selvittämiseksi. Tutkimuksessa kerättiin 643:sta työttömyysuhan alaisesta nuoresta koostuva aineisto. KOMO-kyselyn psykometrinen rakenne oli viisifaktorinen ja sisäisesti johdonmukainen. Faktorit eli tekijät olivat koettu mieliala ja ahdistus, vaikeudet lukemisessa ja kielellisissä taidoissa, vaikeudet tarkkaavuudessa ja toiminnanohjauksessa, vaikeudet matemaattisissa taidoissa sekä vaikeudet näönvaraisissa taidoissa ja silmä-käsiyhteistyössä. KOMO-kyselyn havaittiin olevan stabiili, ajassa pysyvä menetelmä, sekä tarkka, sisäisesti johdonmukainen ja luotettava seulontamenetelmä. (Gustavsson-Lilius ym. 2019.)

Tutkimusten mukaan oppimisvaikeudet ja mielenterveysongelmat esiintyvät usein samanaikaisesti ja lisäävät syrjäytymisriskiä. Oppimisvaikeuksien ja mielenterveysongelmien varhainen tunnistaminen ja niihin puuttuminen mahdollistavat suotuisan kehityksen nuoruudessa ja edesauttavat työelämään pääsyä. KOMO-kyselyn avulla on mahdollista tunnistaa työttömyysuhan alaisia henkilöitä ja ohjata heidät tarkempiin tutkimuksiin sekä tukitoimiin. (Gustavsson-Lilius ym. 2019.)

4.3 POINT- psykososiaalisen hyvinvoinnin kysely

Euroopan Sosiaalirahasto, ESR rahoitti vuosina 2016-2018 Helmi-hankkeen, jossa kehitettiin POINT-kysely Kuntoutussäätiön toimesta. Kuntoutussäätiö toimi yhteistyössä Spesia-erityisammattiopiston sekä Etelä-Kymenlaakson ja Porvoon ammattiopistojen kanssa. POINT-kysely kehitettiin etenkin erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden ohjaukseen ammatillisissa oppilaitoksissa. Kysely kehitettiin puheeksi oton ja keskustelun apuvälineeksi opiskelijan ja opettajan väliseen ohjauskeskusteluun. (Kuntoutussäätiön [www-sivut](#) 2022.)

Kyselyn tavoitteena on tunnistaa opiskelijan hyvinvointiin ja opintojen edistymiseen liittyviä tekijöitä sekä opintojen keskeyttämisen liittyviä riskitekijöitä. Kysely tuo ohjaukseen mukaan psykososiaalisen näkökulman. Kyselyllä ei diagnosoida opiskelijaa. Jos ohjauskeskustelussa nousee esiin huolta opiskelijan hyvinvointiin tai terveyteen liittyen, on opiskelija ohjattava eteenpäin oppilaitoksen muun tuen piiriin. Kyselyä voi opiskelijan luvalla hyödyntää opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluissa. (Kuntoutussäätiön [www-sivut](#) 2022.)

Kyselyn avulla voidaan arvioida tukitoimien vaikutusta ja opiskelijan kokemaa muutosta kyselyn eri osa-alueilla, jos kysely toistetaan myöhemmin uudelleen. Kyselyssä kartoitetaan opiskelijan tyytyväisyyttä osa-alueisiin: arjen sujuminen, opiskelu, sosiaaliset suhteet, mieliala, pärjäämisen tunteet ja itsetunto. Eri osa-alueista on yleisten kysymysten lisäksi tarkentavia kysymyksiä, joiden avulla voi keskustella ja kysellä tarkemmin. (Kuntoutussäätiön [www-sivut](#) 2022.)

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Opinnäytetyöni on luonteeltaan laadullinen kehittämistyö, joka etenee prosessimaisesti vaihe vaiheelta. Jokainen edellinen kehittämisvaihe ohjaa seuraavan vaiheen työskentelyä. Kehittämistyöni sisältää sekä minun omaa itsenäistä että kuraattoreita osallistavaa työtä. Kehittämistyöhön osallistuu kaksi toisen asteen kuraattoria, joilla kummallakin on sosionomi AMK -koulutuksen lisäksi nuorisotyön koulutus sekä muutaman vuoden kuraattorikokemus ja usean vuoden nuorisotyön kokemus taustalla. Kehittämisvaiheisiin liittyy avoimuus ja luovuus ideoille. Kirjaan ja nauhoitan kuraattoreiden kanssa käytävissä tapaamisissa kuraattoreiden ajatuksia 16-18-vuotiaan opiskelijan toimintakykyyn vaikuttavista asioista. Toisen asteen kuraattoreiden ammattitaito ja kokemus opiskelijoiden opintoihin vaikuttavasta toimintakyvystä ohjaa kehittämistoimintaani. Jäsentelen ja analysoin kirjoittamaani ja nauhoittamaani tutkimusaineistoa, jonka pohjalta työstän toimintakykyarviolomaketta.

Etsin yhdessä kuraattoreiden kanssa vastausta seuraavaan tutkimuskysymykseen:

1. Millaisen toimintakykyarviolomakkeen kehitämme 16-18-vuotiaan opiskelijan kanssa käytävän keskustelun tueksi?

Kvalitatiivisena tutkimusaineistona opinnäytetyössäni toimii kuraattoreiden kanssa käydyt keskustelut: muistiinpanot ja nauhoitukset niistä. Strukturoimaton tutkimusaineisto näkyy kuraattoreiden kanssa käymissäni vapaissa keskusteluissa ja heidän ajatuksissaan. Annan tilaa kuraattoreiden subjektiivisuudelle ja korostan heidän näkökulmiaan ja kokemuksiaan. Tiedostan tutkijan paikkani ja referoin omien ajatusteni vaikutusta toimintakykyarviolomakkeen kehittämisessä. Kehittämistyön kulku ei ole ennakoitavissa ja minun on hyväksyttävä sen monimutkaisuutta.

Kehittämistyö koostuu viidestä eri tehtävästä: perustelusta, organisoinnista, toteutuksesta, arvioinnista ja levittämisestä. Tehtävät voidaan käsittää monella eri tapaa ja se antaa luovuutta kehittämistyölle. (Toikka & Rantanen 2009, 57.) Opinnäytetyössäni on hyvä kysyä miksi juuri nyt kehitetään toimintakykyarviota. Kyseisen kunnan toisella asteella ei ole kuraattoreiden työvälineenä toimintakykyarviolomaketta. Toimintakyvyn arvioinnin toivotaan mahdollistavan opiskelijan ja hänen elämäntilanteensa

vahvuuksien ja tuen tarpeiden havaitsemisen ja opiskelijan kokonaisvaltaisen tilanteen tukemisen. Olen organisoinut kehittämistyötä määrittämällä toimintakykyä. Kehittämistyö toteutetaan kuraattoreiden kanssa suunnitellun kehittämistyön vaiheiden kautta. Reflektoin kehittämisprosessia ja omaa osuuttani siinä. Kehittämistyö levitetään kyseisen kunnan toisen asteen kuraattoreiden työvälineeksi. Kehitettyä arviointilomaketta voidaan opiskelijan luvalla hyödyntää myös moniammatillisessa yhteistyössä.

5.1 Opinnäytetyön vaiheet ja tulosten analysointi

Kuraattorit toimivat kehittämistyön käytännön aikataulujen, tilojen ja välineiden sopimisessa yhteyshenkilöinä.

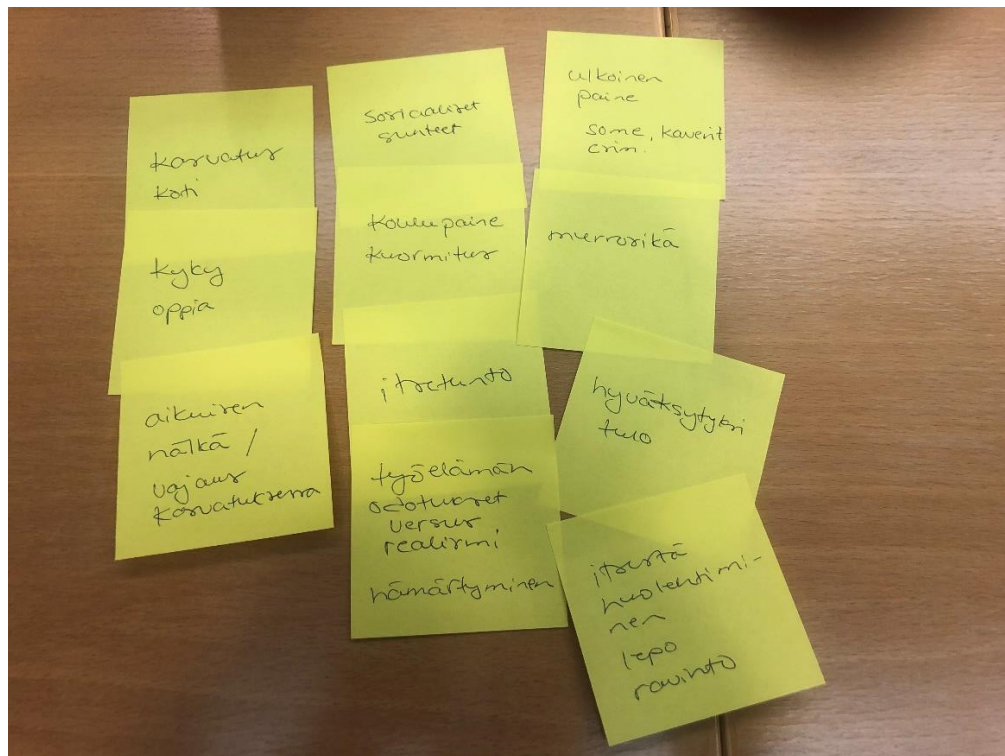
Kehittämistyön vaiheet:

1. Tutustuin opinnäytetyöni aihealueeseen ja työn keskeisiin käsitteisiin ja ilmiöihin. Laadin opinnäytetyösuunnitelman. Tammikuussa 2022 allekirjoitimme sähköisesti kyseisen kunnan opetuspäällikön, Satakunnan ammattikorkeakoulun ja minun välillä yhteisen opinnäytetyösopimuksen.
2. Lähetin sähköpostitse opinnäytetyösuunnitelmani kyseisen kunnan toisen asteen kuraattoreille ennalta tutustuttavaksi. Määrittelin suunnitelmassani toimintakyvyn THL:n määritelmän, toimintakyvyn eri osa-alueiden: fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ja kognitiivisen toimintakyvyn ja ICF-toimintakykyluokituksen mukaisesti.
3. Helmikuussa 2022 tapasin kuraattorit. Kysyin heiltä lupaa tapaamisemme nauhoitukseen. Esitin heille määrittelyä toimintakyvystä. Keskustelimme kuraattoreiden toiveista toimintakykyarviolomakkeen osalta. Osallistin kuraattoreita yhteiseen avoimeen ideariikkeen miettimään ja keskustelemaan opiskelijan toimintakykyyn liittyvistä aihealueista. Työskentelyyn osallistui myös kuraattoriharjoittelijana toimiva sosionomiopiskelija. Yksi kuraattoreista osallistui tapaamiseen etäyhteydellä covid 19 -altistumisensa vuoksi. Kuraattorit ja kuraattoriharjoittelija kirjasivat jokainen ensin itse post-it -lapuille heidän mielestään nuoren toimintakykyyn liittyviä asioita. Tämän jälkeen keskustelimme yhdessä

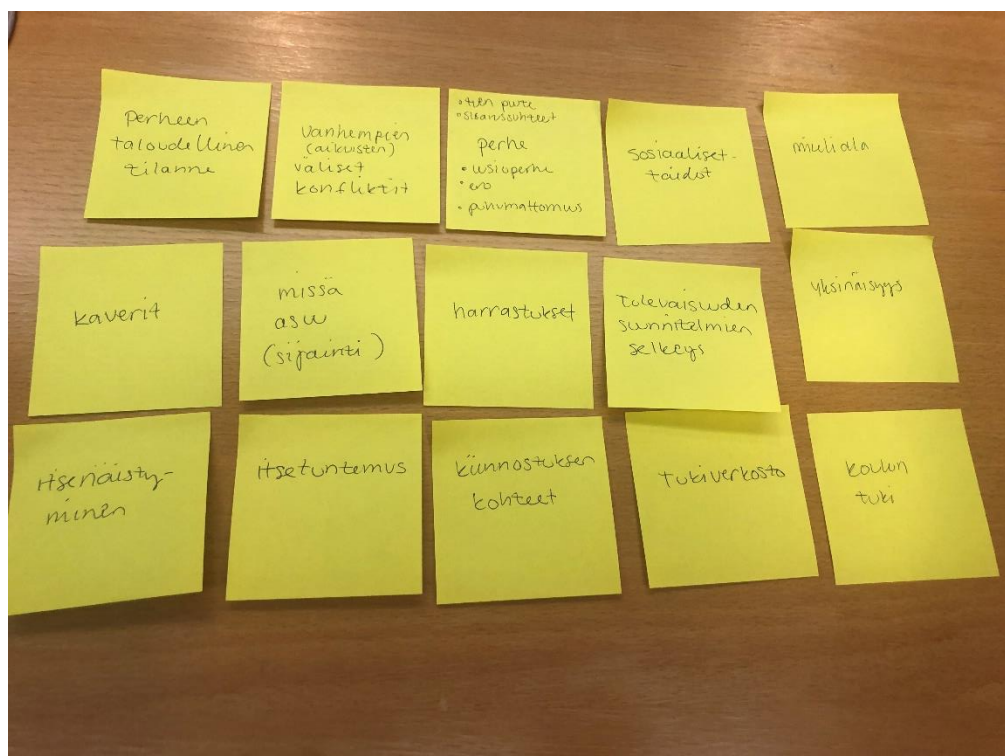
heidän kirjaamistaan asioista. Minä kirjasin etäyhteydellä olleen kuraattorin ajatukset post-it -lapuille hänen sanomansa perusteella. Post-it -lappuja kertyi yhteensä 138. Kuraattorit jäsentelivät ja ryhmittelivät yhdessä samankaltaisia ajatuslappuja yhteen. Kysyin ja tarkistin olenko ymmärtänyt heidän ajatuksensa oikein ja puuttuuko vielä jotain. Tapaamisen intensiivinen työskentely-aika kesti noin kaksi ja puolituntia, jonka myös nauhoitin.

Kuva 1. Kuraattorien tapaamisen nauhoitus ja ajatusten kirjaus (Katja Tähkänen 2022).

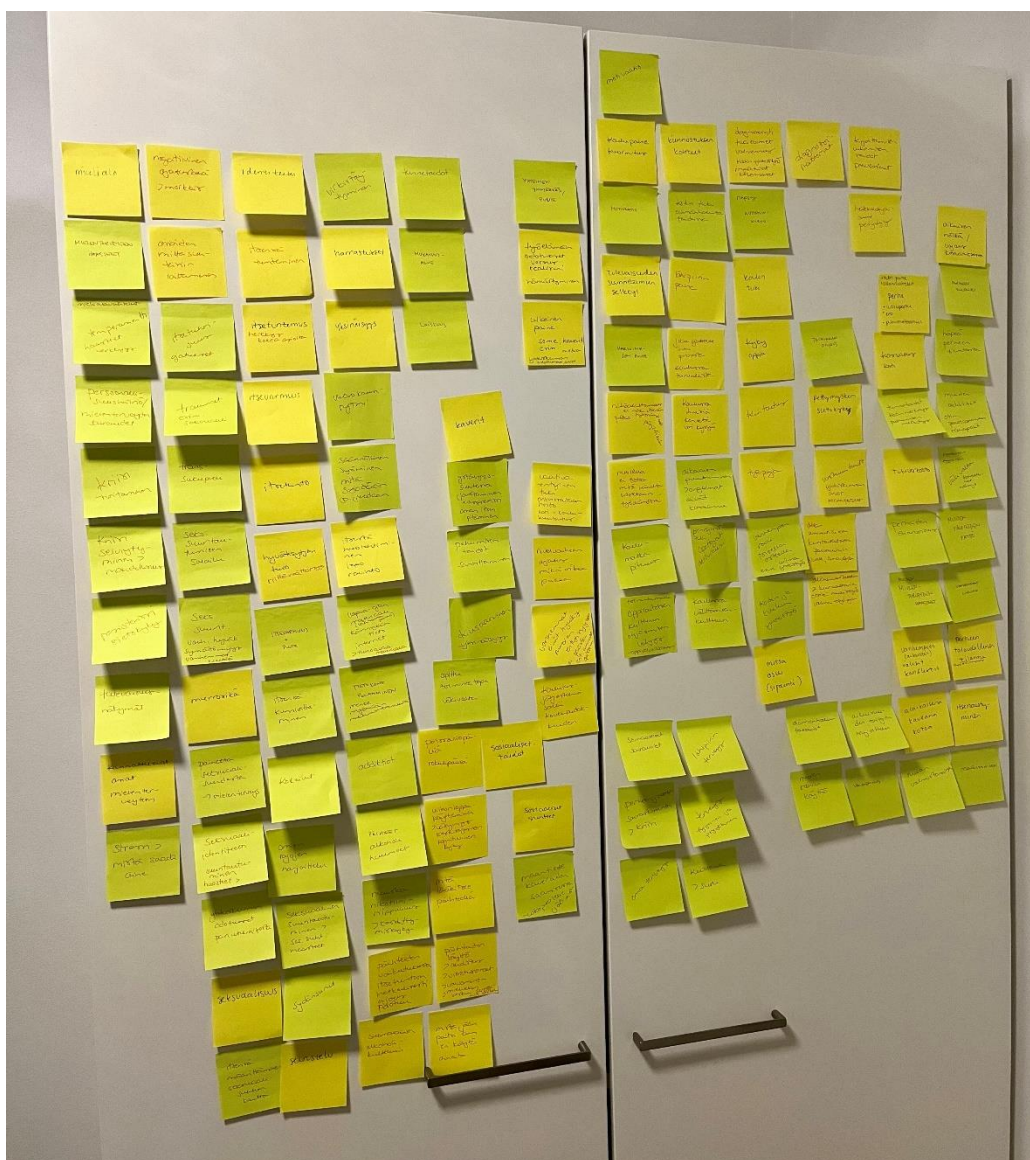
Kuva 2. Kuraattorien ajatuksia liittyen nuoren toimintakykyyn
(Katja Tähkänä 2022).

Kuva 4. Kuraattorien ajatuksia liittyen nuoren toimintakykyyn
(Katja Tähkänä 2022).

4. Omajäsentelyni orientaatio- ja laadullisen aineiston analyysivaihe. Analysoin tutkimusaineistosta eli kuraattoreiden tapaamisessa kirjoitetuista ajatuslapuista ja tapaamisen nauhoituksesta aihealueita ja jäsensin ne peilaten ICF:ään. Etsin ICF-luokituksen yksittäisiä kuvauskohteita aihealueista. Kokosin kuvauskohteet aihealueista kuraattorien seuraavaan tapaamiseen ICF-kuvauksen määrittelyn ja koodin kanssa. Aihealueiden määrittelyt ja koodit hain THL:n www-sivuilta.

Kuva 5. Tutkimusaineiston analysointi (Katja Tähkän 2022).

5. Tapasin kuraattorit maaliskuussa 2022 kahteen eri kertaan. Esitin kuraattoreille aihealueista kokoamieni ICF-kuvauskohteiden määrittelyn. Työstimme yhdessä yksittäisistä ICF-kuvauskohteista mahdollisia kysymyksiä opiskelijan kanssa käytävään keskusteluun. Kirjasin ideoidut kysymykset kokoamieni kuvauskohteiden alle punaisella värillä. Tässä opinnäytetyössäni on tästä vaiheesta näyte kahdeksan aihealueen työskentelyn osalta, joka on liitteenä liite 1. ICF-kuvauskohteita ja kuraattoreiden ideoimia kysymyksiä. Kuvauskohteita oli 48 ja kutakin kuvauskohdetta kohden 1-21 ideoitua kysymysehdotusta ja -tarkennusta. Kahdeksaan kuvauskohteeseen kuraattoreilta tuli yksi kysymys. Ensimmäinen tapaamisemme kesti kaksi ja puolituntia ja toinen tapaaminen kaksi tuntia. Nauhoitin molemmat tapaamiset.
6. Työstin kuvauskohdelomaketta karsimalla kuvauskohdemääritteet ja selkeyttämällä opiskelijoille kohdennettuja aihekysymyksiä.
7. Työstin kesällä 2022 ensimmäisen version toimintakykyarviolomakkeesta kuraattoreiden ideoimien kuvauskohdekysymysten ja tapaamistemme nauhoitusten pohjalta. Lomakkeen otsikot johdin kyseisten kuvauskohteiden ICF-pääluokkien otsikoista. Työstetty lomake on tässä opinnäytetyössäni liitteenä liite 2. Toimintakykyarviolomake, kehittämisversio.
8. Elokuussa 2022 lähetin työstämäni lomakkeen kuraattoreille sähköpostilla kommentoitavaksi.
9. Kuraattoreiden palautteen ja kommenttien pohjalta työstin valmiin toimintakykyarviolomakkeen. Heidän toiveidensa mukaisesti tein lomakkeen käyttöohjeen ja vain yhden kysymyksen aihealuetta kohden sekä lomakkeen loppuosaan toimintakyvyn koonnin edistävien, estävien, tavoitteiden ja toimenpiteiden osalta. Valmis lomake on tässä opinnäytetyössäni liitteenä liite 3. Valmis toimintakykyarviolomake.
10. Syyskuussa 2022 kuraattorit koekäyttivät työstämäni lomaketta 16-18-vuotiaiden opiskelijoiden kanssa yksilöllisen oppilashuollon tapaamisissa. Kuraattorit antoivat minulle sähköpostilla vapaamuotoista palautetta lomakkeen toimivuudesta opiskelijan toimintakykyarviokeskusteluissa sekä kehittämisprosessista.

11. Lokakuussa 2022 pidimme kuraattoreiden kanssa etäpalaverin, jossa esittelin opinnäytetyötäni, kehitettyä toimintakykyarviolomaketta sekä keskustelimme kehittämisprosessista.
12. Marraskuussa 2022 tuhosin kirjoitetun ja nauhoitetun aineiston kuraattorita-paamisista. Viimeistelin opinnäytetyöni. Toimintakykyarviolomake oli valmis kyseisen kunnan toisen asteen kuraattoreiden työvälineeksi.

5.2 Opinnäytetyön julkisuus ja aineiston hallinta

Kyseisen yhteistyökunnan ja Satakunnan ammattikorkeakoulun välillä on allekirjoitettu yhteinen sähköinen sopimus opinnäytetyöstäni. Kyseisestä kunnasta, oppilaitoksesta ja kuraattoreista ei käytetä opinnäytetyössäni tarkkoja identifioituja tietoja. Muistiinpanoja post-it -lappuina kertyi 138 ja nauhoitusta yhteensä seitsemän tuntia. Kehittämistyö tuotti 48 kirjattua ICF-kuvauskohdetta ja kuhunkin kuvauskohteeseen 1-21 ideoitua kysymysehdotusta ja -tarkennusta. Minä Katja Tähkänen opinnäytetyön tekijänä omistan tutkimusaineiston muistiinpanot ja nauhoitukset ja ne ovat vain omassa käytössäni tutkimuksen ajan, jonka jälkeen tuhoan ne. Valmis opinnäytetyöni julkaistaan Theseuksessa.

Kyseinen kunta saa käyttää ja jatkokehittää kehittämäni toimintakykyarviolomaketta omaan käyttöönsä nimelläni alkuperäisenä kehittäjänä. Lomakkeen laajempaan käyttöön tulee kysyä lupa minulta.

6 OPINNÄYTETYÖN TULOKSET

Päädymme yhdessä kuraattoreiden kanssa kehittämään ICF-pohjaisen toimintakykyarviolomakkeen sen toimintakyvyn laajan kuvauksen; terveydentilan, yksilön ja ympäristön yhteisvaikutuksen perusteella. Sisällytin tekemääni toimintakykyarviolomakkeeseen kaikki kuraattoreiden ideariiheissä esiin tulleet ICF-kuvauskohteet. Kuvauskohteiden otsikot ovat johdettu suoraan ICF-luokituksen pääluokista. Lomakkeessa on 48 valikoitua kuvauskohdetta ja kutakin kuvauskohdetta kohden yksi kysymys. Kuvauskohteilla on 13 pääluokkaotsikkoa. Valmis toimintakykyarviolomake on tässä opinnäytetyössä liitteenä liite 3. Valmis toimintakykyarviolomake.

Kuraattorit toivoivat opiskelijan toimintakykyarviokeskustelun olevan opiskelijaa kunnioittava ja opiskelijalähtöinen. Kuraattorit toivoivat näiden keskusteluiden tukena toimivan lomakkeen olevan selkeä ja helppokäyttöinen. He toivoivat voivansa hyödyntää omaa ammattitaitoansa ja henkilökohtaista sanoittamista opiskelijan kanssa käytävissä keskusteluissa. Kuraattorit toivoivat kirjallisia ohjeita lomakkeen käyttöön, jotta mahdolliset uudet kuraattorit voivat myös käyttää sitä. Olen sisällyttänyt kirjalliset ohjeet toimintakykyarviolomakkeen alkuun. Kuraattorit toivoivat lomakkeeseen yhtä kysymystä kuvauskohdetta kohden. Lomakkeen kysymykset ovat viitteellisiä ja antavat rungon opiskelijan kanssa käytävälle keskustelulle. Kuraattori voi itse valita keskusteluissa käyttämänsä sanamuodot, kysymykset ja painotusalueet. Keskustelun voi jakaa kahteen tai kolmeen eri kertaan kuraattorin ja opiskelijan toivomalla tavalla.

Lomakkeen lopussa on kuraattoreiden toivoma yhteenveto opiskelijan toimintakyvystä, johon kuraattori voi yhdessä opiskelijan kanssa kirjata toimintakykyä edistävät ja estävät asiat sekä tavoitteet ja toimenpiteet toimintakyvyn edistämiseen. Yhteenvedossa pyritään positiiviseen ja ratkaisukeskeiseen otteeseen. Yhdessä kirjataan toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi, vastaavat henkilöt, aikataulu ja arviointiajankohta tavoitteiden tarkasteluun. Kuraattori voi tehdä tämän joko lomaketta täyttäessä keskustelun aikana tai myöhemmin lomakkeeseen kirjatun perusteella. Yhteenvedon kaikki kohdat käydään yhdessä opiskelijan kanssa lävitse.

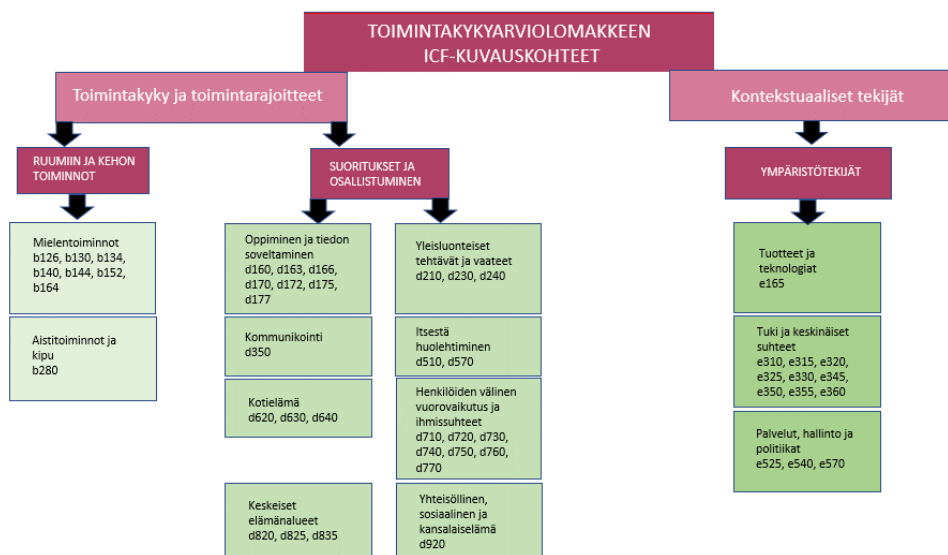
Kuraattorit koekäyttivät toimintakykyarviolomakkeen keskeneräistä versiota muutamalla opiskelijalla ja totesivat yhden kysymyksen kuhunkin aiheeseen olevan riittävä. He esittivät itse näissä tilanteissa tarvittaessa avaavia ja täydentäviä kysymyksiä opiskelijalle. Kuraattoreiden mielestä lomake on hyödyllinen tietyille opiskelijoille, joiden kanssa on tarpeellista yhdessä miettiä syvällisesti hänen asioitaan ja ominaisuuksiaan. Lomake toimii kuraattorilla struktuurina läpikäytävien asioiden käsittelyssä. Kuraattorit kertoivat arviointilomakkeen olevan työllistävä ja vievän opiskelijatapaamisissa aikaa, sillä opiskelijan kanssa on läpikäytävä myös kuulumiset ja opiskeluun liittyvät asiat. Kuraattorit kertoivat kuitenkin olevansa valmiita arviointilomakkeen käyttöön ja sen läpikäymisen olevan mahdollista kahdella tai kolmella tapaamisella.

Kehittämistyön tuloksena kuraattorit pitivät mahdollisena käyttää toimintakykyarviolomakkeen tukena myös toimintakyvyn eri osa-alueita mittaavia mittareita. Tällaisia mittareita heidän mielestään ovat esimerkiksi ADHD ja keskittymiskysely -Kesky, Nuorten mielialakysely -RBDI ja Ahdistuneisuuskysely GAD-7. Näiden kyselyjen perusteella ei kuitenkaan voi diagnosoida masennusta tai ahdistusta. Diagnoosin tekee aina lääkäri. ADHD ja keskittymiskysely -Kesky tekee oppilashuollon psykologi ja ADHD-diagnoosin lääkäri. Muita nuorten toimintakykyyn liittyviä relevantteja testejä kuraattoreiden mielestä ovat Huumeidenkäyttötesti DAST-20 ja huumeiden käytön riskit testi DUDIT sekä alkoholin käyttöä testaava AUDIT. Arviointilomakkeen kirjallisiin ohjeisiin lisättiin mahdollisuus hyödyntää toimintakyvyn eri osa-alueiden mittaamiseen tarkoitettuja mittareita toimintakyvyn arvioinnissa.

Toimintakykyarviolomakkeessa ovat ICF:n kuvauskohteina Ruumiin ja kehon toimintojen osa-alueelta pääluokat: 1. Mielentoiminnot ja 2. Aistitoiminnot ja kipu. Osa-alueelta Suoritukset ja osallistuminen ovat: 1. Oppiminen ja tiedon soveltaminen, 2. Yleisluonteiset tehtävät ja vaateet, 3. Kommunikointi, 5. Itsestä huolehtiminen, 6. Kotielämä, 7. Henkilöiden välinen vuorovaikutus ja ihmissuhteet, 8. Keskeiset elämänalueet ja 9. Yhteisöllinen, sosiaalinen ja kansalaiselämä. Ympäristötekijät osa-alueelta ovat: 1. Tuotteet ja teknologiat, 3. Tuki ja keskinäiset suhteet ja 5. Palvelut, hallinto ja politiikat.

Kuviosta 2. Toimintakykyarviolomakkeen ICF-kuvauskohteet on nähtävissä miten lomakkeessa käytetyt kuvauskohteet asettuvat ICF-viitekehykseen. Lomakkeessa ICF:n

Toimintakyky ja toimintarajoitteet osaan liittyvät Ruumiin ja kehon toiminnot sekä Suoritukset ja osallistuminen osa-alueet. Kontekstuaaliseen osaan liittyvät Ympäristötekijät osa-alue. Pääluokkien kuvauskohteiden yksilöidyt koodit ovat nähtävissä kuvan eri sävyisissä vihreissä ruuduissa.

Kuvio 2. Toimintakykyarviolomakkeen ICF-kuvauskohteet (Katja Tähkänen 2022).

Seuraavassa taulukossa 2. Toimintakykyarviolomakkeen kysymysten ICF-kuvauskohteet koodein esitetään toimintakykyarviolomakkeeseen valikoidut kuvauskohteet koodein nuorelle esitettyihin kysymyksiin liitettyinä. Esimerkiksi taulukon ensimmäinen kysymys millainen ihminen olet liittyy Pääluokka 1. Mielentoimintoihin, osa-alueeseen Ruumiin ja kehon toimintoihin ja sen koodi on b126. Taulukon ruutujen vihreän eri värisävyt liittyvät pääluokkien osa-alueisiin: Ruumiin ja kehon toiminnot vaalea vihreä, Suoritukset ja osallistuminen keskivihreä ja Ympäristötekijät tumma vihreä. Kuvio 2. ja taulukko 1. värit ovat yhtenevät ja niillä on sama tarkoitusperä osoittaa ICF-luokituksen osa-aluetta.

Taulukko 1. Toimintakykyarviolomakkeen kysymykset ICF- kuvauskohdekoodein (Katja Tähkänä 2022).

PÄÄLUOKKA	VALIKOITUNEET KUVAUSKOhteET	KYSYMYKSET NUORELLE
Pääloukka 1. Mielentoiminnot	b 126 b130 b134 b140 b144 b152 b164	1. Millainen ihminen olet? b126 2. Millainen energiatasosi ja mielihalusi ovat? b130 3. Miten ja kuinka paljon nukut? b134 4. Millaista keskittymisesi on? b140 5. Millainen muistisi on? b144 6. Millaiset tunnetaitosi ovat? b152 7. Suunnitteletko toimintaasi ja työskenteletkö tavoitteellisesti? b164
Pääloukka 2. Aistitoiminnot ja kipu	b280	1. Tunnetko ajoittain tai säännöllisesti kipua tai särkyä? b280
Pääloukka 1. Oppiminen ja tiedon soveltaminen	d160 d163 d166 d170 d172 d175 d177	1. Millaiset toimet auttavat sinua keskittymään? d160 2. Mietiskeletkö tai pohditko asioita? d163 3. Luetko jotain? d166 4. Kirjoitatko jotain? d170 5. Teetkö arjessasi laskutoimituksia ongelmien ratkaisemiseksi? d172 6. Mietitkö eri vaihtoehtojen vaikutuksia ratkaistaessa ongelmia? d175 7. Miten päätösten tekeminen onnistuu sinulta? d177
Pääloukka 2. Yleisluonteiset tehtävät ja vaateet	d210 d230 d240	1. Millaista koti- tai koulutehtävien aloittamisesi on? d210 2. Mitä teet arjessasi päivittäin? d230 3. Millaisia vastuullisia tehtäviä sinulla on kotona, koulussa tai muualla? d240
Pääloukka 3. Kommunikointi	d350	1. Keskusteletkö ja vaihdatko ajatuksia muiden kanssa? d350
Pääloukka 5. Itsestä huolehtiminen	d510 d570	1. Millaisia ovat arjen peseytymisrutiinisi? d510 2. Miten huolehdit terveydestäsi? d570
Pääloukka 6. Kotielämä	d620 d630 d640	1. Kuka hankkii päivittäistarvikkeesi? d620 2. Kuka tekee ruokasi? d630 3. Teetkö kotitaloustöitä? d640

Päälukka 7. Henkilöiden välinen vuorovaikutus ja ihmissuhteet	d710 d720 d730 d740 d750 d760 d770	<ol style="list-style-type: none"> 1. Onko sinulla läheisiä ihmissuhteita? d710 2. Millainen mielestäsi on hyvä ihmissuhde? d720 3. Miten koet virallisten asioiden hoitamisen? d730 4. Millaiset suhteesi ovat opettajiin tai työpaikkaohjaajiin? d740 5. Millaiset suhteesi ovat ikätovereihisi tai opiskelukavereihisi? d750 6. Millaiset sukulais- ja perhesuhteesi ovat? d760 7. Onko sinulla seurustelu- tai intiimisuhteita? d770
Päälukka 8. Keskeiset elämän alueet	d820, d825 d835	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pääsitkö opiskelemaan mielestäsi alaa ja ovatko opintosi edenneet suunnitelmiesi mukaisesti? d820, d825 2. Osallistutko koulun vapaa-ajan toimintaan? d835
Päälukka 9. Yhteisöllinen, sosiaalinen ja kansalaiselämä	d920	<ol style="list-style-type: none"> 1. Osallistutko vapaa-ajan toimintaan tai harrastuksiin? d920
Päälukka 1. Tuotteet ja teknologiat	e165	<ol style="list-style-type: none"> 1. Millaiset taloudelliset edellytykset sinulla tai perheelläsi on? e165
Päälukka 3. Tuki ja keskinäiset suhteet	e310 e315 e320 e325 e330 e345 e350 e355 e360	<ol style="list-style-type: none"> 1. Keitä perheeseesi kuuluu ja saatko heiltä hoivaa ja tukea? e310 2. Saatko muilta sukulaisiltasi hoivaa ja tukea? e315 3. Saatko ystäviltsi luottamusta ja tukea? e320 4. Saatko ikätovereiltasi ja opiskelukavereiltasi tukea ja apua? e325 5. Saatko opettajiltasi ja työnohjaajiltasi apua ja tukea? e330 6. Saatko muilta ihmisiltä apua ja tukea? e345 7. Onko sinulla koti- tai lemmikkieläimiä? e350 8. Saatko terveydenhuollon henkilöltä, kuten lääkäreiltä, terveydenhoitajilta tai terapeuteilta tukea? e355 9. Saatko muilta ammattihenkilöiltä, kuten nuorisotyöntekijöiltä, kuraattoreilta tai sosiaalityöntekijöiltä tukea? e360
Päälukka 5. Palvelut, hallinto ja politiikat	e525 e540 e570	<ol style="list-style-type: none"> 1. Miten asut? e525 2. Miten liikut ja kuinka pitkä matka on opiskeluihisi tai vapaa-ajan viettoosi? e540 3. Saatko toimeentuloturva esim. opintotukea, kuntoutusrahaa, asumistukea tai toimeentulotukea? e570

7 YHTEENVETO JA POHDINTA

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoima nuoren toimintakyvyn arvioinnin ja kuntoutukseen ohjaamisen suositustyöryhmän mukaan NEET-nuoren (ulkopuolella työelämän, koulutuksen, valmennuksen tai asevelvollisuuden) toimintakykyä on mahdollonta tarkasti mitata millään yksittäisellä arviointivälineellä. Nuoren ongelmien tarkempi kuvaaminen vaatii nuoren havainnointia ja keskustelua hänen kanssaan. Vaikka työryhmän arvioimista arviointivälineistä ei löytynyt täydellistä toimintakyvyn arviointivälinettä, työryhmä ei suositellut oman arviointivälineen kehittämistä. Arviointivälineen käytön tulee suositusryhmän mukaan olla harkittua organisaation asiakasprosessissa ja sillä on vahvistettava asiakkaan omia vahvuuksia ja osallisuutta. (Jokinen ym. 2018, 22-27.) Kehittämäni toimintakykyarviolomakkeeseen sisältyvät nämä kyseisen työryhmän suositukset, koska 1. lomake on tarkoitettu käytettäväksi kuraattorin ja oppilaan kanssa käytävien keskusteluiden tukena ja toimintakyvyn arviointi on heidän yhteinen sanoittamansa näkemys, ei yksittäisenä pisteytyksiä käyttävänä arviointivälineenä/mittarina 2. keskusteluissa ja lomakkeen kirjauksissa vahvistetaan oppilaan vahvuuksia ja osallisuutta ja 3. kyseisen kunnan toisen asteen organisaatio kuraattoreineen on sitoutunut lomakkeen kehittämistyöhön ja lomakkeen harkittuun käyttöön asiakasprosesseissa.

Toimintakykyarviolomake on tarkoitettu kehittämistyössä mukana olleen kunnan kuraattoreiden työvälineeksi. Kehittämistyössä mukana olleilla kuraattoreilla ei ollut aiempaa tietoa toimintakyvyn ICF-luokituksesta. Kehittämistyön kautta he saivat toimintakyvystä laajan kuvauksen; terveydentilan, yksilön ja ympäristön yhteisvaikutuksen perusteella. Kuraattorit olivat myös itse miettimässä ja ideoimassa toimintakyvyn aihealueita ja kysymyksiä lomakkeeseen. Näihin tietoihin perustuen he voivat hyödyntää ammattitaitoansa ja sanoittamistansa nuoren kanssa käytävissä keskusteluissa. Kuraattorit ymmärtävät myös opiskelijan vahvuuksien ja osallisuutta korostavan toimintatavan merkityksen toimintakyvyn arvioimisessa. Kehitetyn lomakkeen ja keskusteluiden avulla arvioitu toimintakyky on opiskelijan ja kuraattorin yhteinen arvio opiskelijan sen hetkisestä toimintakyvystä.

Kyseisen yhteistyökuntani kuraattoreilla on oppilaista saatavilla ennakkotietoa toisen asteen nivelyhteistyön, opettajilta ja Wilma-oppilashallintojärjestelmän sekä kuraattorin ennakkotietolomakkeen kautta, jonka mukaisesti he voivat kohdentaa kyselyn tarkoituksenmukaisesti tietyille oppilaille. Kohdentaminen on tarkoituksenmukaista ja järkevää kuraattorin työajan käyttöä, koska kehitetyn toimintakykyarviolomakkeen käyttäminen on työllistävää ja aikaa vievää. Kuraattorit voivat myös hyödyntää ennakkotietojansa oppilaan kanssa käytävissä keskusteluissa valitessaan keskustelun aiheita esimerkiksi Wilma-järjestelmän kautta saatavilla poissaolo- ja suoritusmerkinnöillä. Vaikka lomake on tarkoitettu kuraattoreiden käyttöön heidän opiskelijoille antamaansa tuki- ja ohjaustyöhön, sitä voidaan opiskelijan luvalla hyödyntää myös muussa moniammatillisessa työskentelyssä.

Toimintakykyarviolomakkeen käyttäminen vie kuraattorilta paljon työaikaa, koska sen käyttö vaatii kahden tai kolmen tapaamisen opiskelijan kanssa. Tämän lisäksi lomakkeen käyttäminen on työlästä sen vaatiessa kuraattorin omaa panostusta sanoittamisen ja ajatustyön osalta. Näihin molempiin seikkoihin nojaten voi olla riski, että lomake jää täydeltä tarkoitukseltaan hyödyntämättä kuraattorin asiakastäyteisessä työssä.

Toimintakykyarviolomake on kehitetty 16-18- vuotiaiden opiskelijoiden kanssa käytettäväksi. Lomakkeeseen valikoidut toimintakyvyn aihealueet ovat monipuoliset ja se on näin käytettävissä myös vanhempien opiskelijoiden kanssa. Nyt kehitetty toimintakykyarviolomake voi toimia kohderyhmää ketterämmin vanhemmilla opiskelijoilla oletuksena nuoren sanoituskyvyn kehittymisen iän mukana. Kovin nuorilla ja oppimisvaikeuksia omaavilla henkilöillä saattaa olla haasteita omassa sanoittamisessansa ja he voivat vastata en tiedä/ kyllä tai ei. Tällaisissa tilanteissa kuraattorin ammatilliset vuorovaikutustaidot nousevat tärkeään asemaan.

Kehittämistyöhön osallistui kaksi sosionomi-taustaista kuraattoria muutaman vuoden kuraattorikokemuksella ja yksi sosionomi-opiskelija kuraattoriharjoittelijana. Kehitetyn lomakkeen valikoidut toimintakyvyn aihealueet ovat heidän ideariiheissään aikaansaamia ajatuksiaan. Pohdittavana on olisiko lomakkeen valikoidut aihealueet tai niihin liittyvät kysymykset muodostuneet erilaisiksi tai eri lailla painottuneiksi, jos kehittämistyöhön olisi osallistunut enemmän kuraattoreita, useamman vuoden

kuraattorikokemuksen omaavia kuraattoreita tai vastaava kuraattori sosiaalityöntekijäkoulutuksella.

7.1 Ajatuksia kehittämistyön eri vaiheista

Opiskeluihini liittyvä työharjoittelu mahdollisti minulle toisen asteen kuraattorin työhön ja siihen liittyvään lainsäädäntöön tutustumisen. Keskeisinä käsitteinä toisen asteen koulutus, opiskeluhoito ja kuraattoripalvelut olivat minulle selkeät. Toimintakyvyn käsitteen rajaaminen oli minulle alkuun haastavaa aihealueeseen tutustuessani. Opinnäytetyöni ohjaaja toimi tässä tukenani esittäen minulle ajatuksiani ohjaavia kysymyksiä. Toimintakyvyn määritelmä THL:n toimintakyvyn eri ulottuvuuksien ja toimintakyvyn ICF-luokituksen mukaiseksi rajaaminen osoittautui kuraattoreiden kanssa käytävissä keskusteluissa kattavaksi ja päädyimme yhdessä kehittämään ICF-pohjaisen toimintakykyarviolomakkeen.

Minun oli haastavaa löytää nuoren toimintakyvyn arvioimisesta aiempaa tietoa ja tutkimuksia. Opinnäytetyöni ohjaaja oli keskeisessä roolissa aiemman tiedon esiin tuomisessa minulle. Käsitteideni NEET-nuorista, nuoret ulkopuolella työelämän, koulutuksen, valmennuksen tai asevelvollisuuden suorittamisen, ja heidän toimintakyvystänsä laajeni tutustuessani Kelassa vuonna 2018 käynnistettyyn ammatillisen kuntoutuksen lainvalmistelun tueksi tarkoitettuun NEET-nuorten kuntoutuksen kehittämisprojektiin. Tutustuin myös kyseisessä projektissa esiin tulleisiin sekä Kuntoutussäätiön nuoren toimintakyvyn eri osa-alueiden arvioimisen mittareihin, joita en aiemmin tuntenut.

Ensimmäisessä tapaamisessani kuraattoreiden kanssa osallistin heitä yhteiseen avoimeen ideariikkeen miettimään ja keskustelemaan opiskelijan toimintakykyyn liittyvistä aihealueista. Kuraattorit sitoutuivat aktiiviseen työskentelyyn ja ruokkivat toinen toisensa ideoita. Tiedostin opinnäytetyön tekijän paikkani ja kiinnitin erityistä huomiota objektiivisuuteeni. Tarkkailin sanavalintojani varoen vaikuttamasta kuraattoreiden tuottamiin ideoihin, esitin tarkentavia kysymyksiä ja pyysin heitä kuvailemaan ja kertomaan enemmän esittämistään aiheista. Annoin kuraattoreille pitkin keskustelua positiivista palautetta sitoutuneesta ja aktiivisesta työskentelystä. Tarvittaessa ohjasin

kuraattoreita keskustelussa takaisin keskustelun tavoitteeseen etsiä toimintakykyyn liittyviä aihealueita. Valjastin kaiken tarkkaavuuteni keskustelussa antaessani kuraattoreiden kertoa aiheista. Kuraattorit antoivat innostuneesti ammattitaitonsa aihealueiden ideoimiseen. Aihealueita löytyi kattavasti ICF-pohjaiseen toimintakykyluokitukseen. Kuraattorit kertoivat heti tapaamisen jälkeen työskentelyn olleen antoisaa ja oivaltavaa nuoren toimintakyvystä. Uskon kuraattoreiden saaneen yhdessä tekemisen ja kuulemisen kokemuksen, joka sitoutti heitä projektiin. Itse olin tapaamisen intensiivisyydestä ja tarkkaavuuden suuntaamisestani tutkijan roolissani väsynyt, mutta erittäin tyytyväinen suoritukseeni.

Tutkimusaineiston analyysivaiheen koin helpoksi. Kuraattoreiden ideoimien aihealueiden jäsentelyn pohjalta jäsensin aihealueet peilaten ne ICF-luokitukseen. Toimintakyvyn ICF-luokittelu on muodostunut opintojeni kautta minulle hyvin selkeäksi. Analyysivaiheen jälkeisessä kuraattoreiden tapaamisessa esitin kuraattoreille kokoamieni ICF-kuvauskohteiden THL:n määritelmät. Kuraattorit kokivat ICF-luokituksen kuvauskohteiden viralliset määritelmät haastavasti sanoitetuiksi, mutta he osallistuivat niiden käsittelyyn aktiivisesti. Kuvauskohteiden määritelmien pohjalta kuraattorit miettivät erilaisia tapoja kysyä aihealueesta tulevalla toimintakyvyn arviointilomakkeella. Kuvauskohteita oli paljon, joten sovimme toisen tapaamisen kuraattoreiden kanssa aihealueiden kysymysten miettimiseen. Uusi tapaaminen onnistui kuraattoreiden kanssa joustavasti ja he työskentelivät aktiivisesti molemmilla tapaamisilla.

Kuraattoreiden kanssa työskentely sujui koko prosessin ajan hyvässä hengessä ja kuraattorit toimivat aktiivisina kehittäjinä. Etenkin tapaamisissa kuraattorit toimivat innostuneen aktiivisesti. Tapaamisten välillä lähettämiini sähköpostiviesteihin kuraattorit vastasivat viiveellä. Jouduin muistuttamaan heitä vastaamisesta sekä sähköpostilla että puhelimella. Kuraattoreiden arjen suuri työmäärä oli tähän varmasti vaikuttamassa. Yhteiset tapaamisemme olimme sopineet hyvissä ajoin ennalta ja kuraattorit tiesivät varautua näihin. Kuraattorit eivät kokeneet yhteisiä tapaamisiamme kuormittaviksi, mutta sähköpostiviesteihin vastaamisen kyllä. Olisi varmasti ollut järkevää hyödyntää etänä videoyhteyttä välityöskentelyissä.

Kuraattorit kertoivat prosessimme loppukeskustelussa kehittämistyömme tapaamisten olleen heille omaa ajattelua prosessoivia ja opettavia usean kuraattorin yhteisessä

reflektoinnissa. Heidän näkemyksensä nuoren toimintakykyyn vaikuttavista aihealueista laajeni. Kuraattorit kertoivat työelämässä ja opiskelussa tarvittavan toimintakyvyn olevan erilaista. Työelämässä tarvittava toimintakyky kehittyy heidän mukaansa työharjoittelun ja kannustavan palautteen kautta.

Toimintakykyarviolomakkeen työstämisen ja muokkauksen kuraattoreiden toiveiden mukaiseksi koin haastavana. Kuraattorit toivoivat kullekin aihealueelle vain yhtä kysymystä. Koin tehtävän vaikeana, miten yhdellä kysymyksellä katan aihealueen riittävästi. Lomakkeen suljettujen kysymysten, esimerkiksi: Mietiskeletkö tai pohditko asioita?, Luetko jotain? tai Onko sinulla läheisiä ihmissuhteita? tarkoituksena on keskustelun avaus opiskelijälähtöisesti kuraattorin esittäessä tarvittaessa tarkentavia kysymyksiä. Mihinkään aihealueeseen ei siis ole nuoren tarkoitus vastata vain kyllä tai ei. Kuraattorit toivoivat tällaista toimintatapaa nojaten omiin kokemuksiinsa nuorten kanssa käytävistä keskusteluista. Lomakkeen alkuun työstämäni kuraattorien toivoma käyttöohje selkeyttää kuraattorin omaa sanoittamista lomakkeen käytössä. Kuraattorit olivat itse kehittämistyössä mukana ja näin ollen heillä itsellään on laaja kuva lomakkeen aihealueista ja kykyä annettua kysymystä laajempaan sanoitukseen. Ohjeistin kuraattoreita käyttämään omaa sanoittamistaan aihealueen laajentamiseen tarkentavien ja syventävien kysymysten muodossa lomakkeen kysymysten antaessa vain rungon keskusteluille. Kuraattoreiden oma sanoitus toimintakykyarviolomakkeen käytössä tekee siitä relevantin tarkoitukseensa.

7.2 Kuraattori yhdessä opiskeluhuollon kanssa toimintakyvyn arvioijana

Lainsäädäntö edellyttää toimintakyvyn arviointia palveluiden tai etuuksien saamiseksi. Kuraattorin työhön toisen asteen opiskelijan kanssa sovellettavia lakeja toimintakyvyn arvioinnista ovat terveydenhuoltolaki 1326/2010, sosiaalihuoltolaki 1301/2014 sekä laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta 1097/2018. (THL:n www-sivut 2022.) Viimeksi mainitun lain 7 a §:ssä sanotaan nuoren toimintakykyä arvioitaessa otettavan huomioon hänen toimintakykynsä vaikuttavia tekijöitä erityisesti suoriutumisen, osallistumisen, yksilötekijöiden ja ympäristötekijöiden osa-alueilta. Kyseisessä laissa nuoren toimintakyvyn sanotaan oleellisesti heikentyneen, jos heikentyminen

toimintakyvyn jollakin osa-alueella rajoittaa hänen tulevaisuuden suunnitteluaan, opiskelemaan tai työelämään pääsyään tai estää häntä jatkamasta opintojaan.

Nuoren toimintakyvyn arvioiminen ei ole siis vain suositeltavaa, vaan sitä myös edellytetään lainsäädännössä. Nuoren toimintakyvyn arvioiminen kuraattorin kanssa käytävissä keskusteluissa edesauttaa ammatilliseen kuntoutukseen ohjaamisen oikea-aikaisuudessa. Kehittämistyöni kuraattorit kertoivat toimintakyvyn arvioimisen toimintakykyarviolomakkeen pohjalta voivan hyödyttää Nuotti-valmennukseen ohjaamisen oikea-aikaisuudessa. Nuotti-valmennus on matalan kynnyksen ammatillista kuntoutusta 16-29-vuotiaille nuorille, joiden toimintakyky on oleellisesti heikentynyt (Kelan www-sivut 2022).

Toimintakyvyn arvioiminen sopii kaikille nuorille mahdollisten piilossa olevien palvelutarpeiden tunnistamiseksi, vaikka tarkoitus ei olisikaan ohjautua ammatilliseen kuntoutukseen (Jokinen ym. 2018, 27). Kehittämistyöni kuraattorit olivat kokeneet nuoren toimintakyvyn arvioimisen keskusteluihin hyödylliseksi nuoren jatko-ohjauksen, jonkin osa-alueen ohjaamisen, jatkotestien ja mittareiden hyödyntämisen, erilaisten interventioiden ja pedagogisten ratkaisujen kannalta. Kuraattorit kertoivat esimerkkeinä ohjaamisen Elämä edessä -monialaiseen tiimiin tai intervention IPC-menetelmällä. Elämä edessä -tiimi hoitaa nuoren mielenterveysongelmia varhain ja vakioidusti nuoren omassa oppilaitoksessa. IPC-menetelmä on esimerkiksi kuraattorin toteuttama lyhyt interventio, joka on tarkoitettu masennusoireiden ehkäisyyn ja hoitoon.

Toimintakyvyn arvioimisesta on kuraattoreiden mielestä hyötyä myös opiskeluiden keventämisen ja työpainoituksen mietinnöissä, yhteistyössä perheen ja mahdollisesti lastensuojelun kanssa, terveydenhuollon konsultoinneissa, kuraattorin interventioissa opiskeluryhmään, yhteistyössä opettajien kanssa, työpajatoimintaan tai tutkintokoulutukseen valmentavaan TUVA-koulutukseen ohjaamisessa ja elämänhallintataitojen ohjauksessa.

ICF-pohjaisen toimintakykyarvioinnin käyttöönotto opiskeluhollossa mahdollistaa eri ammattiryhmien yhteisen opiskelijan toimintakyvyn arvioimisen ja sen tuoman tiedon hyödyntämisen. Opiskeluhollossa yhteisessä arvioinnissa opiskelijaterveydenhuolto voisi vastata psyykkiseen ja fyysiseen terveyteen liittyvän toimintakyvyn

arvioinnista, koulupsykologi kognitiivisen toimintakyvyn arvioinnista ja kuraattori sosiaalisen toimintakyvyn arvioinnista. Opiskeluhuollon yhteinen toimintakyvyn arvioiminen edellyttää yhteisen arviointialustan kehittämistä ja siihen perehtymistä. Tämä mahdollistaa jouhevan yhteistyön ja yhteisen sopimisen toimenpiteistä tavoitteiden saavuttamiseksi, vastaavista henkilöistä, aikatauluista ja arviointiajankohdista. Näen opinnäytetyöni jatkokehittämistarpeena tällaisen opiskeluhuollon yhteisen opiskelijan toimintakyvyn arviointialustan. Olen käyttänyt kehittämässäni toimintakykyarviolomakkeessa ICF-viitekehyksen mukaisia koodeja kysymyksissä ja aihealueiden otsikoinnissa pääluokkien nimiä. Nämä ICF-kuvauskohdekoodit ovat nähtävissä tässä opinnäytetyössäni kuviossa 2. sivulla 29 ja taulukossa 1. sivuilla 30-31. Olemassa olevat nuoren toimintakyvyn ICF-kuvauskohdekoodit hyödyttävät toimintakykyarviointialustan jatkokehittämistä.

Oppilaitoksessa työskentelee myös muita opiskeluhuollon ulkopuolisia ammattiryhmiä, jotka voisivat osallistua opiskelijan toimintakyvyn arvioimiseen opiskeluhuollon työntekijän ohella ja tukena. Tällaisia ammattiryhmiä voisivat olla esimerkiksi etsivä nuorisotyöntekijä ja psyykkinen sairaanhoitaja. Etsivä nuorisotyöntekijä voisi olla kuraattorin ohella sosiaalisen toimintakyvyn arvioinnissa mukana ja psyykkinen sairaanhoitaja psyykkisen toimintakyvyn arvioinnissa. Arvioinnin työntekijöiden määrää ei tule nähdä kuitenkaan itseisarvona, vaan tilanteen mukaan mitä palveluita opiskelija on käyttänyt.

7.3 Rakenteinen kirjaaminen mahdollistaa eri ammattiryhmien yhteistyön kehittymisen ja kirjauksien yhtenäistymisen

Kehittämäni toimintakykyarviolomakkeen pohjautuminen ICF-luokitukseen ja siinä käytettyjen kysymysten ICF-aihetunnisteet mahdollistavat myöhemmin siirtymisen rakenteiseen kirjaamiseen. Rakenteinen kirjaaminen mahdollistaa eri ammattiryhmien yhteistyön kehittymisen ja kirjauksien yhtenäistymisen. Yhteistyökuntani oppilas- ja opiskelijahuollossa kuraattorit eivät käytä rakenteista kirjaamista. Rakenteisen kirjaamisen ja ICF-luokituksen käyttöönotto vaatii henkilöstön koulutusta kyseisestä aihealueesta.

Rakenteisella kirjaamisella tarkoitetaan tiedon kirjaamista ja tallentamista yhteisten, sovittujen rakenteiden avulla. Kirjaus koostuu eri tavoin rakenteistetusta potilas- ja asiakastiedoista. Asiakirjojen kautta asiakkaan palveluprosessi tulee näkyviin. Rakenteisen tiedon esitysmuotona voi olla esimerkiksi vapaa teksti, koodi, kytkin ja numero. Ammattilaisten yhdenmukaisella kirjaamisella käytössä oleva asiakas- ja potilastieto on laadukasta ja kattavaa. Tieto on löydettävissä ja sitä voi hyödyntää esimerkiksi uusien asiakirjojen laatimisessa. (THL:n [www-sivut 2022](#).)

Rakenteinen kirjaaminen puoltaa paikkaansa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelyn muutoksissa. Sosiaalihuollon asiakastietoja saa luovuttaa Kanta-palvelujen avulla toiselle sosiaalihuollon palvelunantajalle asiakkaan luvalla tai lakiin perustuvalla tiedonsaantioikeudella vuoden 2023 alussa. Asiakkaan tai potilaan suostumuksella tietoja voi luovuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon välillä vuonna 2024 Kanta-palvelujen avulla. Vuonna 2023 kansalainen pääsee katsomaan Omakantaan sosiaalihuollon asiakastietojaan sekä tallentamaan itse hyvinvointitietojaan sinne. (THL:n [www-sivut 2022](#).)

LÄHTEET

Gustavsson-Lilius, M., Parkkila, M., Peltonen, K., Poutiainen, E., Mentula, T. & Stenberg, J. 2019. Oppimisen ja mielenterveyden ongelmia kartoittavan KOMO-kyselyn psykometriset ominaisuudet. *Psykologia* 03/2022. Viitattu 10.10.2022. <http://www.psykologia.fi>

Härkäpää, K. & Järvikoski, A. 2011. Kuntoutuksen perusteet. 5.uud.p. Helsinki: WSOYpro Oy, 22.

Jokinen, S.; Kärkkäinen, J.; Lämsä, R.; Löfstedt, J.; Nordlund-Spiby, R.; Pajunen, M.; Raivio, H.; Rouvinen, J.; Sandberg, E. & Valkeinen, H. 2018. Toimintakyvyn arviointi 16-29-vuotiailla NEET-nuorilla. Suositus avuksi Kelan ammatilliseen kuntoutukseen ohjattaessa. Kela. Helsinki. Viitattu 6.1.2022. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2018100237189>

Jyväskylän ammattikorkeakoulun www-sivut 2022. Viitattu 12.10.2022. <https://www.jamk.fi>

Kannosoja, S. 2018. Teoksessa Härkäpää, K., Kostamo-Pääkkö, K. & Lindh, J. (toim.) 2018 Sosiaalinen kuntoutuksessa. Rovaniemi: Lapland University Press, 39-60. Viitattu 22.10.2021 <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-310-947-6>

Kelan www-sivut 2022. Viitattu 5.10.2022. <https://kela.fi>

Kuntoutussäätiön www-sivut 2022. Viitattu 5.10.2022. <https://kuntoutussaatio.fi>

Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta 2018. L 14.12.2018/1097.

Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 2015. L 26.6.2015/817.

Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta 2021. L 29.6.2021/616.

Laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta 2016. L 29.12.2016/1501.

Nivala, E. & Ryyänen, S. 2019. Sosiaalipedagogiikka. Kohti inhimillisempää yhteiskuntaa. Tallinna: Printon Trükikoda.

Opetusalan ammattijärjestön www-sivut 2021. Viitattu 16.10.2021. <https://www.oaj.fi>

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 2013. L 30.12.2013/1287.

Oppivelvollisuuslaki. 2020. L 30.12.2020/1214.

Saarenketo, S. 2016. Valteri- koulu Onervan HOJKS:in siltaaminen ICF:ään. Opin- näytetyö. Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK), kuntoutus- ohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelma. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 22.10.2021. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2016110115592>

Satakunnan ammattikorkeakoulun www-sivut 2022. Viitattu 12.10.2022.

<https://www.samk.fi>

Suomen eduskunnan www-sivut 2021. Viitattu 10.8.2021. <https://www.eduskunta.fi>

Terveystenhuoltolaki. 2010. L 30.12.2010/1321 muutoksineen

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen, THL:n www-sivut 2021. Viitattu 21.10.2021.

<https://thl.fi>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen, THL:n www-sivut 2022. Viitattu 20.9.2022.

<https://thl.fi>

Toikka, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Tampere: Tampere University Press.

Wallin, A 2011. Sosiaalityö koulussa. Avaimia hyvinvointiin. Helsinki: Tietotalo Oy.

KUVAT, KUVIOT JA TAULUKOT

Kuvio 1. ICF-luokituksen hierarkkinen rakenne ja koodit (THL:n www-sivut 2021. Sitaatti 21.10.2021).

Kuva 1. Kuraattorien tapaamisen nauhoitus ja ajatusten kirjaus (Katja Tähkänen 02/2022).

Kuva 2. Kuraattorien ajatuksia liittyen nuoren toimintakykyyn (Katja Tähkänen 02/2022).

Kuva 3. Kuraattorien ajatuksia liittyen nuoren toimintakykyyn (Katja Tähkänen 02/2022).

Kuva 4. Tutkimusaineiston analyysi (Katja Tähkänen 02/2022).

Kuvio 2. Toimintakykyarviolomakkeen ICF-kuvauskohteet (Katja Tähkänen 09/2022).

Taulukko 1. Toimintakykyarviolomakkeen kysymykset ICF- kuvauskohdekoodein (Katja Tähkänen 11/2022).

LIITTEET

liite 1. ICF-kuvauskohteita ja kuraattoreiden ideoimia kysymyksiä

liite 2. Toimintakykyarviolomake, kehittämisversio

liite 3. Valmis toimintakykyarviolomake

LIITE 1 (1/2)

PÄÄLUOKKA 1 MIELENTOIMINNOT

B130 Henkinen energia ja viettitoiminnot

”Yleiset mielentoiminnot, joihin perustuvat sellaiset fysiologiset ja psykologiset mekanismit, jotka saavat yksilön tavoittelemaan erityistarpeiden ja yleisten tavoitteiden toteutumista pitkäjänteisesti.

Sisältää: henkisen energian taso, motivaatio, ruokahalu, himo (mukaan lukien himo sellaisiin aineisiin, jotka tuottavat riippuvuutta), ja mielihoiteiden hallinta” (THL:n www-sivut 2022.)

Kuinka energinen olet? Mitä teet koulupäivän jälkeen, oletko väsynyt, lepäätkö tai teetkö jotain muuta?

Mitä ajattelet opiskelustasi? Onnistutko koulutehtävissäsi, saatko tehtyä, pysytkö aikataulussa, tuletko mielelläsi kouluun, oletko oikealla alalla (myönteisesti välttämällä motivaatio-sanaa)

Millainen ruokahalusi on? Milloin ja millaisia aterioita syöt? Keiden kanssa syöt? Maistuuko sinulle ruoka?

Oletko riippuvainen jostain esim. makeisista, pelaamisesta tai päihteistä? Kuinka paljon pelaat?

Kuinka usein käytät alkoholia/huumeita? Paljon sinulla menee kerralla? Konkretiaa, käytätkö viikonloppuisin vai arkisin?

Hallitsetko mielihoiteitasi? Oletko impulsiivinen, teetkö vai ajatteletko enemmän?

B134 Unitoiminnot

”Yleiset mielentoiminnot, joihin perustuu jaksottainen, palautuva ja valikoiva fyysinen ja henkinen irtautuminen välittömästä ympäristöstä, tyypillisine fysiologisine muutoksineen.

Sisältää: unen määrä ja nukahtaminen, unitilan ylläpitäminen ja unitilan laatu, toiminnot, jotka vaikuttavat unisyyteen, kuten unettomuudessa, liikaunisuudessa ja narkolepsiassa” (THL:n www-sivut 2022.) Miten nukahdat? Mitä iltarutiineihisi kuuluu, oletko kännykällä?

Nukutko kuinka kauan? Heräätkö yöllä, nukahdatko miten takaisin, selaatko kännykkää yöllä tai mitä teet herätessäsi, kuinka myöhään juot energiajuomia?

Oletko herättyäsi pirteä?

Nukutko laisinkaan, tuletko valvottuasi kouluun?

Korjaatko nukkumistasi valvomisella?

PÄÄLUOKKA 2 AISTITOIMINNOT JA KIPU

B280 Kipuaistimus

”Epämiellyttävän tuntemuksen aistimus, joka on merkinä jonkin ruumiin rakenteen mahdollisesta tai todellisesta vaurioitumisesta.

Sisältää: yleistynyt tai paikallinen kipuaistimus yhdessä tai useammassa ruumiin/kehon osassa, kipu yhdellä ihotuntoalueella, pistävä kipu, polttava kipu, tylppä kipu, särkevä kipu, poikkeamat kuten lihassärky, tunnottomuus ja kipuho” (THL:n www-sivut 2022.)

Tunnetko ajoittain tai säännöllisesti kipua tai särkyä?

PÄÄLUOKKA 1 OPPIMINEN JA TIEDON SOVELTAMINEN

D170 Kirjoittaminen

”Symbolien tai kielen käyttäminen tai tuottaminen tiedonsiirtoon, kuten tapahtumien tai ajatusten kirjallinen muistiin merkitseminen tai kirjeen laatiminen.” (THL:n www-sivut 2022.) Kirjoitatko

tapahtumia tai ajatuksiasi ylös esim. päiväkirjaan tai blogiin? Kirjoitatko muistilappuja? Kirjoitatko kirjeitä tai viestejä? Kirjoitatko kännykkään tai tablettiin? Kommunikoitko kirjoittamalla, ääniviesteillä, kuvilla tai videoilla?

LIITE 1 (2/2)

PÄÄLUOKKA 2 YLEISLUONTEISET TEHTÄVÄT JA VAATEET

D240 Stressin ja muiden psyykkisten vaateiden käsitleminen

”Yksinkertaisten tai monimutkaisten ja koordinoitujen toimien toteuttaminen niiden psyykkisten vaateiden hoitamiseksi ja hallitsemiseksi, joita tarvitaan huomattavaa vastuunottoa vaativien ja stressiä, häiriötekijöitä tai kriisitilanteita sisältävien tehtävien suorittamisessa, kuten ajoneuvon ajaminen ruuhkassa tai usean lapsen hoitaminen. Sisältää: vastuun kantaminen, stressin käsitleminen ja kriisitilanteiden käsitleminen” (THL:n www-sivut 2022.) **Millaisista asioista kannat vastuuta? Millaisia tehtäviä sinulla on perheessä, koulussa, ystäväpiirissä harrastuksissa? Mitkä asiat stressaavat sinua? Miten käsittelet stressiäsi? Onko sinulla tehtäviä joita pitää tehdä? Haluaisitko itsellesi joitain tehtäviä?**

PÄÄLUOKKA 7 HENKILÖIDEN VÄLINEN VUOROVAIKUTUS JA IHMISSUHTEET

D720 Henkilöiden välinen monimuotoinen vuorovaikutus

”Vuorovaikutussuhteiden ylläpitäminen ja suhteiden hoitaminen asiayhteyteen ja sosiaaliseen tilanteeseen sopivalla tavalla, kuten säätelemällä tunteita ja mieliäjohteita, kontrolloimalla kielellistä ja fyysistä aggressiivisuutta, toimimalla itsenäisesti vuorovaikutussuhteissa ja noudattamalla sosiaalisia sääntöjä ja sopimuksia esim. leikittäessä tai pelattaessa pelejä, opiskeltaessa tai työskenneltäessä muiden kanssa. Sisältää: ihmissuhteiden luominen ja niiden päättäminen, käyttäytymisen sääteleminen vuorovaikutussuhteissa, sosiaalisten sääntöjen mukainen vuorovaikuttaminen, sosiaalisen tilan säilyttäminen” (THL:n www-sivut 2022.) **Miten aloitat kavereiden/ ystävyiden? Miten tutustut kavereihin? Miten aloitat seurustelusuhteen? Miten seurustelusuhteesi ovat alkaneet? Miten käyttäydyt ja toimit ihmissuhteissasi? Millaisia sääntöjä sinulla on ihmissuhteissasi? Kuinka vaativa olet tai mitä vaadit suhteeltasi? Miten määrittelet suhteen? Miten vuorovaikutteisuus näkyy suhteissasi? Otatko itse yhteyttä tai ehdotat asioita/kuka tekee suhteissasi aloitteita? Miten ihmissuhteesi ovat päättyneet? Pelottaako sinua ihmissuhde tai läheisyys? Onko sinulla kavereita vai sydänystäviä, parasta kaveria tai sielunkumppania?**

PÄÄLUOKKA 1 TUOTTEET JA TEKNOLOGIAT

E165 Varallisuus

”Taloudellisen toiminnan tuotteet ja kohteet, kuten raha, tavarat, omaisuus tai muut arvoesineet, jotka yksilö omistaa tai joihin hänellä on käyttöoikeus. Sisältää: aineelliset ja aineettomat tuotteet ja hyödykkeet, rahallinen varallisuus Aineeton varallisuus” (THL:n www-sivut 2022.) **Millaiset taloudelliset edellytykset sinulla/perheelläsi on? Miten perheesi pystyy tukemaan sinua materiaalisesti/rahallisesti? Miten sinä/perheesi suhtaudutte rahaan?**

PÄÄLUOKKA 5 PALVELUT, HALLINTO JA POLITIIKAT

E540 Liikenne - palvelut, hallinto ja politiikka

”Palvelut, hallinto ja politiikka, joiden tarkoituksena on luoda edellytykset ihmisten tai tavaroiden siirtymiseen tai siirtämiseen paikasta toiseen.” (THL:n www-sivut 2022.) **Miten liikut opiskeluihisi tai vapaa-ajan viettoosi? Kuinka pitkä matkasi on näihin ja kauan sinulla menee matkaan aikaa?**

LIITE 2 (1/3)

OPISKELIJAN TOIMINTAKYVYN ARVIONTI

OPISKELIJA: _____

OPINTOLINJA: _____

PÄIVÄMÄÄRÄ JA LAATIJA: _____

MIELENTOIMINNOT

1. Millainen ihminen olet? Millainen itseluottamuksesi on?
2. Kuinka energinen olet? Millainen ruokahalusi on? Miten toimit mielihalujesi kanssa? Onko sinulla riippuvuuksia?
3. Miten nukahdat? Nukutko kuinka paljon? Oletko herättyäsi pirteä?
4. Onko sinulla todettu tarkkaavuuden haasteita? Koetko keskittymisessä haasteita? Teetkö samanaikaisesti useita asioita?
5. Onko muistissasi todettu jotain oppimiseen vaikuttavaa? Millaisena koet muistisi?
6. Oletko tietoisesti harjoitellut tunnetaitojasi esim. terapiassa tai ryhmässä? Tunnistatko tunteitasi? Miten tunnetilasi vaihtelevat? Miten näytät tunteitasi? Miten reagoit muiden tunteisiin?
7. Onko oman toiminnan ohjauksessasi todettu haasteita? Suunnitteletko toimintaasi ja työskenteletkö tavoitteellisesti? Miten suhtaudut muutoksiin?
8. Tunnetko ajoittain tai säännöllisesti kipua tai särkyä?

OPPIMINEN JA TIEDON SOVELTAMINEN

1. Millaiset toimet auttavat sinua keskittymään?
2. Mietiskeletkö tai pohditko asioita? Mitä ajattelet erilaisista mielipiteistä?
3. Onko luetun ymmärtämisessäsi todettu haasteita? Luetko jotain?
4. Onko kirjoittamisessasi todettu haasteita? Kirjoitatko jotain? Kommunikoitko kirjoittamalla, ääniviestein tai kuvin?
5. Onko matemaattisissa taidoissasi todettu haasteita? Teetkö arjessasi laskutoimituksia ongelmien ratkaisemiseksi?
6. Mietitkö eri vaihtoehtojen vaikutuksia ratkaistaessa ongelmia?
7. Miten päätösten tekeminen onnistuu sinulta? Pystytkö tekemään valintoja eri vaihtoehtojen välillä? Milllaisten asioiden valitseminen on haastavaa? Pystytkö valitsemaan mitä teet ensin? Pystytkö muuttamaan valitsemaasi vaihtoehtoa?

LIITE 2 (2/3)

YLEISLUONTEISET TEHTÄVÄT JA VAATEET

1. Millaista koti- tai koulutehtävien aloittamisesi on? Suunnitteletko tehtävien aloittamistasi ja mitä siihen liittyy? Mitä näiden tehtävien tekemisen lopettamiseen ja jatkamiseen liittyy?
2. Mitä teet arjessasi päivittäin? Miten suunnittelet ja käytät aikaasi näihin tehtäviin?
3. Millaisia vastuullisia tehtäviä sinulla on kotona, koulussa tai muualla? Millaiset asiat stressaavat sinua? Miten huolehdit itsestäsi stressaantuneena?

KOMMUNIKOINTI

1. Keskusteletko ja vaihdatko ajatuksia muiden ihmisten kanssa? Aloitatko keskusteluita? Keskusteletko mielellään yhden vai useamman ihmisen kanssa? Keskusteletko kasvotusten, puhelimitse vai chattaillen?

ITSESTÄ HUOLEHTIMINEN

1. Millaisia ovat arjen peseytymisrutiinisi? Onko sinulla aina samat rutiinit? Onko niissä jotain muutettavaa?
2. Miten huolehdit terveydestäsi? Mitä syöt ja kuinka säännöllisesti? Miten ja kuinka usein harrastat liikuntaa? Miten huomioit pukeutumisessasi säätilan? Liittyykö käyttäytymiseesi terveysriskejä esim. liikennekäyttäytyminen, päihteet tai turvaseksi? Käytkö terveystarkastuksissa?
3. Kuka hankkii päivittäistarvikkeesi, kuten ruuan, hygieni- ja siivoustarvikkeet? Miten budjetoit näihin tarvittavan rahan?
4. Kuka tekee ruokasi? Teetkö itse tai oletko mukana tekemisessä? Miten suunnittelet ateriasi?
5. Mitä kotitaloustöitä teet? Miten kotitaloustöiden tekeminen sujuu sinulta?

HENKILÖIDEN VÄLINEN VUOROVAIKUTUS JA IHMISSUHTEET

1. Onko sinulla läheisiä ihmissuhteita? Onko näissä ihmissuhteissa keskinäistä lämpöä, arvostusta ja fyysistä läheisyyttä?
2. Millainen mielestäsi on hyvä ihmissuhde? Miten vuorovaikutteisuus näkyy ihmissuhteissasi? Millaisia sääntöjä sinulla on ihmissuhteissasi? Miten tutustut ihmisiin? Miten aloitat seurustelun? Ovatko ihmissuhteesi päättäneet ja mitä siihen on liittynyt? Onko sinulla hyvää ystävää?
3. Miten koet virallisten asioiden hoitamisen esim. Kela, työnhaku, terveydenhuolto tms.? Miten otat yhteyttä vieraisiin ihmisiin kysyttäessä jotain?
4. Millaiset suhteet sinulla on opettajiin tai työpaikkaohjaajiin? Otatko tarvittaessa yhteyttä oppilaitoksen henkilökuntaan?
5. Millaiset suhteet sinulla on ikätovereihisi tai opiskelukavereihisi?
6. Millaiset sukulais- ja perhesuhteet sinulla on? Kuinka usein ja miten tapaat heitä?
7. Onko sinulla seurustelu- tai intiimisuhteita? Millaisia suhteesi ovat?

LIITE 2 (3/3)

KESKEISET ELÄMÄNALUEET

1. Pääsitkö mieleiseesi lukioon tai ammattilinjalle ja oppilaitokseen? Oletko edennyt opiskeluissasi suunnitelmiesi mukaisesti? Onko yhteistyö sujunut muiden opiskelijoiden ja opettajien kanssa?
2. Osallistutko koulun vapaa-ajan toimintaan, kuten kerhoihin tai opiskelijakuntaan?

YHTEISÖLLINEN, SOSIAALINEN JA KANSALAISELÄMÄ

1. Osallistutko vapaa-ajan toimintaan tai harrastuksiin?

TUOTTEET JA TEKNOLOGIAT

1. Millaiset taloudelliset edellytykset sinulla tai perheelläsi on? Miten perheesi pystyy tukemaan sinua materiaalisesti tai rahallisesti? Miten sinä ja perheesi suhtaudutte rahaan?

TUKI JA KESKINÄISET SUHTEET

1. Keitä perheeseesi kuuluu? Onko sinulla isovanhempia? Saatko perheeltäsi tai isovanhemmiltasi hoivaa ja tukea?
2. Saatko muilta sukulaisiltasi hoivaa ja tukea?
3. Saatko ystäviltäsi luottamusta ja tukea?
4. Saatko ikätovereiltasi ja opiskelukavereiltasi tukea ja apua?
5. Saatko opettajiltasi ja työnohjaajiltasi apua ja tukea?
6. Saatko muilta ihmisiltä apua ja tukea? Autatko itse muita tuntemattomia ihmisiä?
7. Onko sinulla kotieläimiä? Mitä ne merkitsevät sinulle?
8. Saatko terveydenhuollon henkilöiltä, kuten lääkäreiltä, terveydenhoitajilta tai terapeuteilta tukea?
9. Saatko muilta ammattihenkilöiltä, kuten nuorisotyöntekijöiltä, kuraattoreilta tai sosiaalityöntekijöiltä tukea?

PALVELUT, HALLINTO JA POLITIIKAT

1. Miten asut?
2. Onko sinulla kuinka pitkä matka opiskeluihisi tai vapaa-ajan viettoosi? Miten liikut näihin toimintoihin?
3. Saatko toimeentuloturvaa esim. opintotukea, kuntoutusrahaa, asumistukea tai toimeentulotukea?

YHTEENVETO OPISKELIJAN TOIMINTAKYVYSTÄ:

TOIMINTAKYKYÄ EDISTÄVÄT ASIAT:

TOIMINTAKYKYÄ ESTÄVÄT ASIAT:

TAVOITTEET TOIMINTAKYVYN EDISTÄMISEEN:

LIITE 3 (1/3)

Lomake on tarkoitettu käytettäväksi yhdessä opiskelijan ja kuraattorin kanssa käytävissä keskusteluissa. Keskustelut ovat luonteeltaan opiskelijan vahvuuksia ja osallisuutta vahvistavia. Kuraattori voi hyödyntää omaa ammattitaitoaan ja henkilökohtaista sanoittamistaan opiskelijan kanssa käytävissä keskusteluissa. Lomakkeen kysymykset ovat viitteellisiä ja antavat rungon opiskelijan kanssa käytävälle keskustelulle. Kuraattori voi itse valita keskusteluissa käyttämänsä sanamuodot, kysymykset ja painotusalueet. Lomakkeen käytössä voi hyödyntää myös toimintakyvyn osa-alueiden mittareita. Keskustelun voi jakaa kahteen tai kolmeen eri kertaan kuraattorin ja opiskelijan toivomalla tavalla.

Lomakkeen lopussa on yhteenveto opiskelijan toimintakyvystä, johon kuraattori voi yhdessä opiskelijan kanssa kirjata toimintakykyä edistävät ja estävät asiat sekä tavoitteet toimintakyvyn edistämiseen. Yhteenvedossa pyritään positiiviseen ja ratkaisukeskeiseen otteeseen. Yhdessä kirjataan toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi, vastaavat henkilöt, aikataulu ja arviointiajankohta tavoitteiden tarkasteluun. Kuraattori voi tehdä tämän joko lomaketta täyttäessä keskustelun aikana tai myöhemmin lomakkeeseen kirjatun perusteella. Yhteenvedon kaikki kohdat käydään yhdessä opiskelijan kanssa lävitse.

OPISKELIJAN TOIMINTAKYVYN ARVIOIMINEN

OPISKELIJA: _____

OPINTOLINJA: _____

PÄIVÄMÄÄRÄ JA LAATIJAT: _____

MIELENTOIMINNOT

1. Millainen ihminen olet?
2. Millainen energiatasosi ja mielihalusi ovat?
3. Miten ja kuinka paljon nukut?
4. Millaista keskittymisesi on?
5. Millainen muistisi on?
6. Millaiset tunnetaitosi ovat?
7. Suunnitteletko toimintaasi ja työskenteletkö tavoitteellisesti?

AISTITOIMINNOT JA KIPU

1. Tunnetko ajoittain tai säännöllisesti kipua tai särkyä?

OPPIMINEN JA TIEDON SOVELTAMINEN

1. Millaiset toimet auttavat sinua keskittymään?
2. Mietiskeletkö tai pohditko asioita?
3. Luetko jotain?
4. Kirjoitatko jotain?
5. Teetkö arjessasi laskutoimituksia ongelmien ratkaisemiseksi?
6. Mietitkö eri vaihtoehtojen vaikutuksia ratkaistaessa ongelmia?
7. Miten päätösten tekeminen onnistuu sinulta?

Minä Katja Tähkän olen kehittänyt tämän opiskelijan toimintakykyarviolomakkeen opinnäytetyönäni kuntoutuksen ohjaaja AMK - opintoissani Satakunnan ammattikorkeakoulussa syksyllä 2022. Kanssani opinnäytetyösopimuksen tehnyt kunta saa käyttää ja jatkokehittää kehittämäni toimintakykyarviolomaketta omaan käyttöönsä nimelläni alkuperäisenä kehittäjänä. Lomakkeen laajempaan käyttöön tulee kysyä lupa minulta.

LIITE 3 (2/3)

YLEISLUONTEISET TEHTÄVÄT JA VAATEET

1. Millaista koti- tai koulutehtävien aloittamisesi on?
2. Mitä teet arjessasi päivittäin?
3. Millaisia vastuullisia tehtäviä sinulla on kotona, koulussa tai muualla?

KOMMUNIKOINTI

1. Keskusteletko ja vaihdatko ajatuksia muiden kanssa?

ITSESTÄ HUOLEHTIMINEN

1. Millaisia ovat arjen peseytymisrutiinisi?
2. Miten huolehdit terveydestäsi?

KOTIELÄMÄ

1. Kuka hankkii päivittäistarvikkeesi?
2. Kuka tekee ruokasi?
3. Teetkö kotitaloustöitä?

HENKILÖIDEN VÄLINEN VUOROVAIKUTUS JA IHMISSUHTEET

1. Onko sinulla läheisiä ihmissuhteita?
2. Millainen mielestäsi on hyvä ihmissuhde?
3. Miten koet virallisten asioiden hoitamisen?
4. Millaiset suhteesi ovat opettajiin tai työpaikkaohjaajiin?
5. Millaiset suhteesi ovat ikätovereihisi tai opiskelukavereihisi?
6. Millaiset sukulais- ja perhesuhteesi ovat?
7. Onko sinulla seurustelu- tai intiimisuhteita?

KESKEISET ELÄMÄNALUEET

1. Pääsitkö opiskelemaan mielestäsi alaa ja ovatko opintosi edenneet suunnitelmiesi mukaisesti?
2. Osallistutko koulun vapaa-ajan toimintaan?

YHTEISÖLLINEN, SOSIAALINEN JA KANSALAISELÄMÄ

1. Osallistutko vapaa-ajan toimintaan tai harrastuksiin?

TUOTTEET JA TEKNOLOGIAT

1. Millaiset taloudelliset edellytykset sinulla tai perheelläsi on?

Minä Katja Tähkän olen kehittänyt tämän opiskelijan toimintakykyarviolomakkeen opinnäytetyönäni kuntoutuksen ohjaaja AMK - opinnöissani Satakunnan ammattikorkeakoulussa syksyllä 2022. Kanssani opinnäytetyösopimuksen tehnyt kunta saa käyttää ja jatkokehittää kehittämäni toimintakykyarviolomaketta omaan käyttöönsä nimelläni alkuperäisenä kehittäjänä. Lomakkeen laajempaan käyttöön tulee kysyä lupa minulta.

LIITE 3 (3/3)

TUKI JA KESKINÄISET SUHTEET

1. Keitä perheeseen kuuluu ja saatko heiltä hoivaa ja tukea?
2. Saatko muilta sukulaisiltasi hoivaa ja tukea?
3. Saatko ystäviltäsi luottamusta ja tukea?
4. Saatko ikätovereiltasi ja opiskelukavereiltasi tukea ja apua?
5. Saatko opettajiltasi ja työnohjaajiltasi apua ja tukea?
6. Saatko muilta ihmisiltä apua ja tukea?
7. Onko sinulla koti- tai lemmikkieläimiä ja mitä ne merkitsevät sinulle?
8. Saatko terveydenhuollon henkilöiltä, kuten lääkäreiltä, terveydenhoitajilta tai terapeuteilta tukea?
9. Saatko muilta ammattihenkilöiltä, kuten nuorisotyöntekijöiltä, kuraattoreilta tai sosiaalityöntekijöiltä tukea?

PALVELUT, HALLINTO JA POLITIIKAT

1. Miten asut?
2. Miten liikut ja kuinka pitkä matka on opiskeluihisi tai vapaa-ajan viettoosi?
3. Saatko toimeentuloturvaa esim. opintotukea, kuntoutusrahaa, asumistukea tai toimeentulotukea?

OPIKELIJAN JA KURAATTORIN YHTEINEN ARVIO OPIKELIJAN TÄMÄN HETKISESTÄ TOIMINTAKYVYSTÄ:

TOIMINTAKYKYÄ EDISTÄVÄT ASIAT:

TOIMINTAKYKYÄ ESTÄVÄT ASIAT:

TAVOITTEET TOIMINTAKYVYN EDISTÄMISEEN:

TOIMENPITEET TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISEKSI, VASTAAVAT HENKILÖT, AIKATAULU JA ARVIOINTIAJANKOHTA:

Minä Katja Tähkänen olen kehittänyt tämän opiskelijan toimintakykyarviolomakkeen opinnäytetyönäni kuntoutuksen ohjaaja AMK -opintoissani Satakunnan ammattikorkeakoulussa syksyllä 2022. Kanssani opinnäytetyösopimuksen tehnyt kunta saa käyttää ja jatkokehittää kehittämäni toimintakykyarviolomaketta omaan käyttöönsä nimelläni alkuperäisenä kehittäjänä. Lomakkeen laajempaan käyttöön tulee kysyä lupa minulta.

Katja Tähkänen